

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2,75 zł. miesięcznie, 8,25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3,11 zł. miesięcznie, 9,33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5,00 zł., do Gdańska 4,00 guld., do Niemiec 4,00 mk., do Francji i Ameryki 7,50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 288.

BYDGOSZCZ, piątek dnia 16 grudnia 1927 r.

Rok XXI.

Błogosławieni ubodzy w duchu.

Stosunek wiary do wiedzy i polityki.

Czy endecji wolno podszywać się pod list biskupów?

Z kół Czytelników piszą nam:

Uczony Dominikanin, Ojciec Jacek z księżęcego rodu Woronieckich, który był po śmierci śp. ks. kardynała Dalbora kandydatem na prymasowską stolicę, w pierwszych numerach miesięcznika „Prąd” za 1926 r., rozwinął się zajmując nad herezją, zwaną fideizmem, która głosi, że w sprawach religijnych wiara (fides) jest jedynie dobrą, że wiedza jest wrogiem wiary. Kościół potępia fideizm, a ks. Woroniecki wykazuje spustoszenia, dokonane w Polsce przez fideizm; w rodzinach katolickich, które kupują książki o treści świeckiej, poezje, powieści, bajki dla dzieci — trudno znaleźć naukową książkę religijną czy to z historii Kościoła, z życia świętych, czy dzieła mistyków chrześcijańskich. To są straszliwe skutki fideizmu w Polsce. Kościół zaleca dobrowolne ubóstwo, nakazuje wstrzymanie się od żądź cielesnych; nigdy jednak nie zalecał przytępienia ciekawości umysłowej. Byli tacy, którzy obcinali grzeszne części ciała dla skuteczniejszego zabicia żądź, jak np. wielki uczony chrześcijański Origines, który z tego powodu nie uzyskał dostępu na ołtarze jako święty; Kościół potępił owe samookaleczenia.

Miałby tedy Kościół bronić rozwoju wiedzy i pogłębiania wiary przez wiedzę?

Chcesz być doskonałym — mówij Jezus do młodzieńca bogatego — idź, sprzedaj, co masz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebieskich.

— Zaprawdę powiadam wam — mówił dalej Jezus — łatwiej wielbłądowi przejść przez ucho igły, niż bogatemu do królestwa niebieskiego.

Nigdzie natomiast nie napotykamy w Ewangelji twierdzenia, że głupiec i nieuk łatwiej osiągnie zbawienie niż uczynek i mędrzec.

„Błogosławieni ubodzy w duchu” — tłumaczą sobie jako wyróżnienie głupich nad mądrych, a tymczasem grecki tekst, nad którego ścisłym przetłumaczeniem pracują uczeni wszystkich narodów, pozwala na rozmaite wykładnie. a mianowicie, **blagosławieni ludzie wiedzy z pokorą ubogich.**

„Biada, gdy was ludzie wielbić będą — woła Jezus nie do ludzi z wiedzą, ale zarazem pokornych, lecz do pysznych mędrków faryzeuszy i „uczonych w piśmie, którzy goną za pochwałą ludzką, schlebając namiętnościom.

Faryzeusze i „uczeni” w piśmie przywłaszczali sobie prawo, że oni tylko mają mądrość i wiedzę po temu aby wyklądać zakon a lud jest za głupi — zdaniem faryzeuszy — abv sam myślał.

Przenosząc myśl naszą z tych odległych czasów do teraźniejszości w

Rewolta bolszewicka w Kantonie.

25.000 mieszkańców wymordowano!

(z) Londyn, 15. 2. (Tel. wł.) Według ostatnich wiadomości nadeszłych z chińskiego placu boju wojska bolszewickie w Kantonie podniecone przez agitatorów z Moskwy, zamordowały i poraniły około 25 tysięcy mieszkańców. Wszystkie sklepy zostały rozbite, przyczem powieszono względnie zakłóto 2 tys. właścicieli tych sklepów. W mieście dzieją się dantejskie sceny. Według doniesień z kół angielskich w Hong-Kongu, sowiec chiński w Kantonie zarządził wymordowanie bez miłosierdzia wszystkich burżujów. Zezwierzceni żołdaci nie szczędzą nawet dzieci i starców i urządzają mordy masowe na ulicach i po domach. Wielkie towarzystwo naftowe Standard Oil Company wysłało pancerny statek do Kantonu, by ratować Europejczyków i amerykańskich obywateli.

Niemcy przekupują Litwę!

(z) Paryż, 15. 12. (Tel. wł.) Waldemaras podczas przyjęcia dla przedstawicieli prasy wypowiedział szereg uwag, które wprowadziły w zdumienie słuchaczy. Nazwanie decyzji rady Ligi Narodów w sporze polsko-litewskim zwycięstwem Litwy, wywołało wiele znaczących uśmiechów. To tłumaczenie

premiera litewskiego, oraz usiłowania jego, aby dobrą miną zasłonił istotny stan rzeczy, demaskuje kulisy jego stosunków dyplomatycznych. Waldemaras podkreślił bowiem dobitnie serdeczne stosunki, panujące między Litwą a Niemcami i oświadczył, że Litwa zaciągnie wkrótce w Niemczech pożyczkę

Zakończenie zatargu z Polską wywołało na Litwie wielkie zadowolenie.

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) Ludność litewska okazuje zadowolenie z powodu spodziewanego otwarcia granicy od strony polskiej, oczekując wielkiego ożywienia ruchu handlowego. Minister wojny oświadczył przedstawicielom prasy w Kownie, że deklaracja polska, zapewniająca

nie naruszalność granic jest faktem przełomowym.

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) W litewskich kołach rządowych utrzymuje się przekonanie, że rokowania z Polską rozpoczną się w Rydze 15 stycznia 1928 r.

Bunt więźniów we Lwowie.

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) W nocy z poniedziałku na wtorek, w aresztach miejskich we Lwowie wybuchł bunt aresztantów, wyznaczonych do wydalenia ze Lwowa. W jednej z cel wylamali więźniowie żelazne drzwi i obezwładni-

li dozorców, usiłując wypuścić na wolność aresztantów z innych cel, aby wspólnymi siłami wyostać się z aresztu. Zaalarmowana policja uspokoiła więźniów, poczem wszystkich zakuto w kajdany.

Zbrojenia Stanów Zjednoczonych na morzu.

(z) Waszyngton, 15. 12. (Tel. wł.) Sekretarz marynarki Hilbur, podaje, że budowa nowej floty wojennej, która przewiduje 71 jednostek bojowych, a

mianowicie: 25 wielkich krążowników, 19 torpedowców, 30 łodzi podwodnych i 5 hydroplanów kosztować będzie 800 milionów dolarów.

Polsce, widzimy, że herezję fideizmu, grasującej w dziedzinie wiary, pewne grupy polityczne przeniosły także do życia politycznego. Naczelnym hasłem Obwiepola i Związku Ludowo-Narodowego jest: **Tobie, ludu, myśleć nie wolno o ratunku Polski, boś jest za głupi; myślenie jest przywilejem naszym, przywódców Obwiepola i Związku Ludowo-Narodowego.**

Biskupi wystosowali list do ogółu wiernych, wierząc zgodnie z nauką Kościoła, że analfabeta czy doktor uniwersytetu mają równą zdolność umysłową do wytłumaczenia sobie słów biskupich.

Tymczasem Obwiepola i Związek Ludowo-Narodowy wyskoczył nagle i nim lud katolicki zdolał przetrwać

duchowo treść listu biskupów, oni „badacze pisma” wołają: Obwiepola, to owa jedna owczarnia i jeden owczarz”!...

I dalej w myśl hasła: **Wam myśleć nie kazano, fabrykują odezwy, podpisują ludzi, nie pytając, jak senatora Szuldrzyńskiego.**

Pomahu, panowie z Obwiepola i Związku Ludowo-Narodowego!

Wszak to przeciw endecji skierowany był list biskupów polskich w 1922 r., gdyżście uprawiali kult Nieświadomości.

Ks. arcybiskup Ropp wykazał niejasne i niezadawalające stanowisko Dmowskiego wobec Kościoła. Prof. Czuma z katolickiego uniwersytetu w Lublinie ostatnio ponownie wyra-

ził wątpliwości pod adresem katolickich zasad endecji.

Nie wam, endekom, przystoi podszywanie się pod list biskupów. Wam przystało czekać w kruchcie, aż was poproszą godniejsi do bloku katolickiego.

Nie może to się odbyć bez żadnych zgola zastrzeżeń. Gdzie są dowody naprawy endecji?? Gdzie są czyny? Prasa endecka zionie jadem nienawiści i przekory przeciw rządowi, który ustabilizował pieniądź, uzyskał pożyczkę i zapewnił pokój na zewnątrz.

Chadecja nie należy do obozu tzw. „Sanatorów”, ale zajmuje stanowisko państwowo-twórcze i dzięki temu zyskuje pochwałę ludzi nawet do partji nie należących. Wysoki jest autorytet moralny prezesa Chadecji p. Józefa Chacińskiego w narodzie. Gdzie jest wśród b. posłów endeckich człowiek o podobnym autorytecie?

Mamy zaufanie do prezesa Chacińskiego, że nie da swego nazwiska na poniewierkę endekom. Długo walczyło o wyodrębnienie Chadecji z obozu endeckiego; w Poznańskiem i na Pomorzu dźwigała Chadecja endecję na targi wyborcze jak ów młynarz z bajki dźwigał osła.

My tu mamy „swojski rozum”; nas dość długo łapano na „zgode narodową”, aby pod tą osłoną nałapać do Sejmu posłów, jakich ponownie ujrzyć nie pragniemy.

Sejm ten w straszliwej „poniewierce” — jak mówili posłowie o stosunku rządu do nich — nie miał żadnej sympatji w kraju.

Jeśli endecy myślą ponownie oamnić naród oszukanami wyborami, narzuconą zgodą narodową, to niezadowolony lud kłonicami posłów rozpedzi. **Chcemy niesfalszowanych wyborów... Nie fałszujcie woli biskupów!**

N. N.

Nie będą kandydowali!

Warszawa, 15. 12. (AW). Przy zbliżających się wyborach sejmowych; z dotychczasowych działaczy parlamentarnych nie będą kandydować: b. minister skarbu Kucharski, Karol Popiel (NPR), Andrzej Witos, Hryniewicz (Ch. D.), sen. Hamerling i prawdopodobnie Wojciech Korfanty.

(z) Lwów, 14. 12. (tel. wł.) Działacz i były poseł Hipolit Sliwiński został wykluczony ze Stronnictwa Chłopskiego przez zarząd okręgowej partji we Lwowie.

Powstanie blok ogólnozydowski.

Warszawa, 14. 12. (AW) Wśród szeregu stronnictw żydowskich prowadzone są rokowania nad stworzeniem bloku żydowskiego, któryby pozostawał poza blokiem mniejszości narodowych, utworzonym przez posła Grünbauma. Wczoraj odbywały się w Warszawie narady, w których wzięli udział przedstawiciele Agudy, Centralny Związek Kupców, drobni kupcy, rzemieślnicy żydowscy i t. d. W trakcie obrad rzemieślnicy wysunęli propozycję stworzenia bloku mniejszościowego po utworzeniu bloku ogólnozydowskiego. Propozycja ta nie znalazła jednak poparcia. Przyjęto natomiast uchwałę w sprawie stworzenia bloku ogólnozydowskiego.

AKWAWIT

Najprzedniejsze wódki i likiery

SPECJALNOŚĆ:

Wypalanki Winne — Żytniak Wielkopolski — Cherry Brandy
Orange — Cucco Blanc — Tarniowa Na ewka Gwiazdkowa.

Panowie eksposłowie — fizyczne niedołęgi.

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) Doniesi-
liśmy już, że byłych posłów powołano
do uregulowania służby wojskowej. Jed-
nych wyznaczono do przeciwienia,
drugich zaś przeniesiono do rezerwy,
względnie do pospolitego ruszenia.
wreszcie pewną część odesłano przed

komisję przeglądową. Okazało się, że są
to przeważnie ludzie nienadający się do
noszenia broni. Socjalista Niedział-
kowski otrzymał kategorię C. Na pro-
wincji bardzo wielu zakwalifikowano do
kategorji D.

Żydki chytre, ale i Komisarz Rządu nie głupi.

Wyasygnowali 10.000 zł. dla skaptowania sobie komunistów.

Warszawa, 14. 12. (AW). Wczoraj
zarząd wyznaniowej gminy żydow-
skiej przeprowadził na ogólnym ze-
braniu uchwałę asygnującą na rzecz
więźniów politycznych sumę 10.000
zł. Komisarz rządu na m. Warszawę
wystąpił w związku z tem do mini-
stra spraw wewnętrznych z zaskar-
żeniem tej uchwały i z wnioskiem o
wydanie rozporządzenia wstrzymu-

jącego wykonanie uchwały jako wy-
rażnie zmierzającej do jednania so-
bie żywiolu stojącego na gruncie an-
typaństwowym. Uchwałę zarządu
gminy żydowskiej komentują tu ja-
ko wyraźny manewr polityczny, po-
dyktowany zbliżającymi się wybora-
mi i jakgdyby chęcią skaptowania
komunistów.

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 15. 12. (AW). Minister Zaleski
powraca do Warszawy dziś o godz. 3. popoł.
W ciągu dnia dzisiejszego minister Zaleski
przyjęty zostanie przez p. Prezydenta Rzecz-
ypospolitej i marszałka Piłsudskiego.

Warszawa, 15. 12. (tel. wł.) Wczoraj wie-
czorem wyjechali do Berlina na zaproszenie
tamtejszego Penklubu prof. Uniw. Tadeusz
Zieliński i powieściopisarz Kaden Ban-
drowski.

Warszawa, 15. 12. (tel. wł.) W związku
z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczy-
pospolitej o ubezpieczeniu pracowników u-
mysłowych od 1. stycznia 1928, powołał mi-
nister pracy i opieki społecznej komisję
organizacyjną. Na czele komisji stanie p.
Adamczak, były kierownik departamentu
ubezpieczeń społecznych.

Wprowadzenie cel maksymalnych — odroczone.

Warszawa, 15. 12. (tel. wł.) Dnia 26. bm.
miało wejść w życie rozporządzenie o cłach
maksymalnych w stosunku do towarów po-
chodzących z państw, które nie mają umów
i używają specjalnych zarządzeń, celem u-
trudnienia wwozu produktów polskich. Wo-
bec tego, że nawiązano już rokowania z te-
mi państwami, postanowił rząd polski od-
roczyć wprowadzenie rozporządzeń o cłach
maksymalnych do 1. lutego 1928.

Córka posła — komunistką.

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) Policja
wkroczyła wczoraj do mieszkania Stei-
nowej, córki b. posła komunistycznego
Warskiego i znalazła mnóstwo kom-
promitujących dokumentów, odstawiła
ją do aresztu śledczego.

Zamordowanie wachmistrza.

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) W Au-
gustowie w pobliżu granicy litewskiej
zamordowano wachmistrza ułanów kre-
chowickich, Michałkę. poczem ciało
jego wrzucono do rzeki. Jako podejrzane-
go aresztowano niej. Gregorewiczka,
który służył pod zamordowanym wach-
mistrzem.

Paderowski wyjechał znowu do Ameryki.

Paryż, 14. 12. (Pat.) P. Paderowski
po zabawieniu kilku dni w Paryżu, od-
jechał dziś wraz z małżonką do Stanów
Zjednoczonych, żegnany na dworcu
przez przyjaciół i sympatyków, którzy
wręczyli małżonce jego bukiet kwiatów.

Waldemaras konferuje z Briandem i Poincaré.

Paryż, 14. 12. (Pat.) Briand przyjął
dziś Waldemarasa i zatrzymał go na
śniadaniu.

Paryż, 14. 12. (Pat.) Poincaré przyjął
dziś Parkera Gilberta a następnie Wal-
demarasa. Waldemarasa przyjął został
również przez prezydenta republiki Dou-
mergue.

Zbiorowy pojedynek między studentami węgierskimi a rumuńskimi.

Budapeszt, 14. 12. (Pat.) Związek stu-
dentów węgierskich „Turul“ wystoso-
wał pod adresem studentów rumuń-
skich wezwanie, domagające się zadość-
uczynienia z bronią w ręku za obrazę
narodu węgierskiego.

Bukareszt, 14. 12. (Pat.) Dnia 19 gru-
dnia rozpocznie się w Bukareszcie pro-
ces przeciwko 11 studentom, należącym
do pierwszej serji oskarżonych o udział
w rozruchach w Oradea Mara.

Parlament grecki wyrzeka się posłów komunistycznych.

Ateny, 14. 12. (Pat.) Parlament gre-
cki obradował w dniu wczorajszym nad
sprawą wykluczenia wszystkich posłów
przekonań komunistycznych. Przed
gmachem parlamentu zebrała się grupa
demonstrantów politycznych, którzy u-
siłowali wtargnąć do gmachu. Zan-
darmierja rozpedziła demonstrantów.

Święto narodowe w Meksyku z powodu przygotowania Lindbergha.

Meksyk, 14. 11. (Pat.) W dniu dzi-
siejszym w związku z zapowiedzianym
przygotowaniem Lindbergha ogłoszone zosta-
ło święto narodowe. Na lotnisku od-
pótno gromadziły się tłumy publicz-
ności.

Rzeka płynąca naftą.

Liverpool, 14. 12. (Pat.) Liverpoolowi
grozi niebezpieczeństwo wielkiego po-
żaru. O 7 mil od portu rozbił się sta-
tek wiozący ładunek nafty, przyczem
8000 ton nafty rozlało się po wodzie
która sływa ku portowi. Policja nie
dopuszcza do brzęgu publiczności z pa-
pierzami, zabrania palenia zapalek itp.

Walne zebranie Tow. właścicieli domów w Bydgoszczy.

Dnia 14 bm. odbyło się w sali „Resursy
Kupieckiej“ walne zebranie właścicieli do-
mów. Przewodniczył w zastępstwie prezesa,
p. Janickiego, p. wiceprezes Martini. Po za-
gajeniu i odczytaniu protokołu, przewodni-
czący podaje do wiadomości zebranych, że
rekurs, wystosowany do magistratu w spra-
wie czyszczenia ulic, został przez magistrat
odrzucony i że sprawa dalszym trybem mu-
si być wniesiona do sądu wojewódzkiego,
co jednak nie wpływa na wstrzymanie sto-
sowanej przez magistrat egzekucji. Gdy
wyrok sądu wojewódzkiego wypadnie na
korzyść właścicieli, pieniądze magistrat bę-
dzie obowiązany zwrócić. W dalszym ciągu
przewodniczący oświadcza, że uchwała wo-
jewództwa znosi obwody kominiarskie i
odtąd każdy właściciel może zawierać od-
dzielną umowę z kominiarzami. Zarząd
zawezwie w tej sprawie pp. kominiarzy, a-
by od nich usłyszeć, jakie myślą zająć sta-
nowisko wobec zmienionej sytuacji.

Następnie p. Jaworski wygłosił referat,
w którym dowodził, że za mieszkanie, skła-
dające się z pokoju i kuchni czynsz winien
wynosić minimalnie 18—19 złotych miesięcz-
nie, czyli, jak obliczał, sumę równającą się
czterodniowemu zarobkowi robotnika. Pre-
legent kończy apelem do zebranych, aby
wyłonili z pośród siebie posłów, którzyby
skutecznie mogli bronić praw właścicieli.

Po referacie wyłoniła się dyskusja na
temat wyborów, w której zabierali głos roz-
ni mówcy, podkreślając swą niechęć do b.
Sejmu i zaznaczając potrzebę złączenia się
przy wyborach z tem stronnictwem, które
oświadczy wyraźnie, że stać będzie na stra-
ży interesów właścicieli domów.

Ks. Jaworski zapytuje, zarząd czy ko-
mitet wyborczy wybrany jest przez walne
zebranie. Przewodniczący stwierdza, że tak;
(na sali podnoszą się głosy, przeczące temu).
Na ręce przewodniczącego złożone zostały
do rozpatrzenia 43 wnioski, domagające się:
1) przyłączenia do stronnictwa, które wyraź-
nie zdeklaruje się iść po linii interesów
właścicieli domów; 2) podniesienia czy-
nów do przedwojennej skali w złotych; 3)
zniesienia ustawy, zabraniającej dobrowol-
nej umowy między gospodarzem, a lokato-
rem; 4) domaga się gospodarza kurjalnego,
aby wszystkie warstwy miały swoich przed-
stawicieli w sejmie.

Po wyczerpującej na ten temat dyskusji
przewodniczący odczytał zebrany nastę-
pującą rezolucję:

Zebranie poleca zarządowi wysłać do Pa-
na Prezydenta Rzeczypospolitej oraz do pre-

zesa ministrów, wiceprezesa ministrów i
wszystkich ministrów protest w sprawie
wstrzymania podwyżek komornego od mie-
szkań jednopokojowych, następującej tre-
ści:

„Walne zebranie Tow. właścicieli domów
w Bydgoszczy, odbyte 14 bm. protestuje
stanowczo przeciw nowemu dekretowi,
wstrzymującemu podwyżki komornego od
mieszkań jednopokojowych, który krzywdzi
przeważnie właścicieli małych do-
mów, będących w dużej części robotnikami,
rzemieślnikami i urzędnikami, którzy i tak
cierpią nędzę.

Druga rezolucja brzmi:

„Nadzwyczajne zgromadzenie właścicie-
li nieruchomości miasta Bydgoszczy, w dniu
14 grudnia 1927 r., uchwała protest przeciw
projektowi ministra robót publicznych p.
Moraczewskiego w przedmiocie dalszego ob-
ciążenia własności nieruchomości miejskiej
nowym podatkiem 28 proc. od komornego
brutto na cele ożywienia ruchu budowlane-
go i oświadcza, że ten projekt nietylko
nie ożywi ruchu budowlanego, lecz zaha-
muje go. Zaznaczamy przytem, że projekt
ten oparty jest na nierealnych obliczeniach
i cały ciężar rozwiązania kryzysu mieszka-
niowego wkłada na barki właścicieli nieru-
chomości, którzy już i tak ograniczeni są
rozmaitymi ustawami wyjątkowymi“.

Zebrani oświadczyli się za powyższymi
rezolucjami, z tem zastrzeżeniem, że prze-
słane one będą do zarządu głównego zwią-
zku właścicieli domów, który ze swej strony
postara się, aby takie same rezolucje wpły-
nęły do rządu od wszystkich 270 towa-
rzystw właścicieli domów, jakie są w Pol-
sce.

W wolnych wnioskach zgłoszono wno-
sek, aby usunąć prezesa Janickiego a wy-
brać innego; przewodniczący jednak wy-
jaśnia, że prezesa nie wybierało zebranie,
lecz zarząd wysunął go ze swego grona
i tylko wyrażenie votum nieufności całemu
zarządowi może skłonić prezesa i cały za-
rząd do złożenia mandatów.

Co do sprawy dwóch towarzystw kredy-
towych — jednego w Poznaniu, a drugiego
w Bydgoszczy, przewodniczący wyjaśnia, że
to zależy od dobrej woli każdego członka,
do którego towarzystwa będzie chciał przy-
stąpić; uchwały jakiej w tej sprawie nie
są wskazane. Wyrażono życzenie, aby za-
rząd, począwszy od stycznia zwolował przy-
najmniej raz w miesiącu zebranie. W so-
botę dnia 17 bm. odbędzie się zebranie ko-
mitetu wyborczego, więc kto chce pracować,
może się do niego zgłosić.

Eksportacja zwłok ś. p. generała Borkowskiego.

Bydgoszcz, 15. grudnia.

W dniu wczorajszym na nowym cmen-
tarzu złożono do grobu zwłoki ś. p. gene-
rała Borkowskiego.

W kondukcje pogrzebowym, prowadzo-
nym przez ks. radcę Stepczyńskiego, wzię-
li udział prócz najbliższej rodziny, dowódcą
garnizonu generał Thommee, generał Ga-
lecki, oficerowie emeryci i nieliczna pu-
bliczność. Kondukt pogrzebowy poprzedzał
bataljon honorowy ze sztandarem i orkie-
strą pod dowództwem majora Bułakiewi-
cza i poczet sztandarowy Hallerczyków. Na
trumnie, którą ustawiono na armacie, u-
mieszczono czapkę generałską.

Po odprawieniu modliw nad mogiłą i od-
śpiewaniu „Salve Regina“, gdy trumnę spu-
szczano do grobu, bataljon sprezentował
broń a orkiestra po raz ostatni odegrała
zmarłemu marsza generałskiego.

Ś. p. generał Robert Borkowski urodził
się na Litwie Kowieńskiej. Już jako 7-letni
chłopiec brał udział w powstaniu w 1863
roku, donosząc jedzenie powstańcom, ukry-
wającym się w lasach. Po powstaniu rząd
rosyjski skonfiskował majątek ojca ś. p.
generała, a dzieci kazał wywieść do Peters-
burga. Jako syn uczestnika powstania zo-
stał oddany do korpusu kadetów w Mo-
skwie. W 19 roku życia został oficerem.
Brał czynny udział w wojnach: turecko-
rosyjskiej, rosyjsko-japońskiej, i światowej.
W czasie pokoju przebywał w oddziałach
stacjonowanych w b. Królestwie Polskiem.

W czasach największej reakcji w pań-
stwie moskiewskim i ucisku naszego naro-
du, nigdy nie zaparł się swej narodowości,
lecz zawsze śmiało i otwarcie Ironii pokrzy-
wdzonych współbraci. Nie podobało się to
władzom moskiewskim ś. p. gen Borkow-
ski nie dbał o to, gdyż wyżej stawiał inte-
resy własnego narodu, niż sprawy osobiste.
To też karierę w wojsku nie zrobił.

W roku 1918 przeszedł z armii rosyjskiej
do IV dywizji Żeligowskiego, z którą przy-

był do Polski, odbywając pieszo przemarsz
przez Serbję i Rumunję.

W roku 1919 otrzymał stanowisko ko-
mendanta P. K. U. w Zamościu, a jako naj-
starszy oficer objął i komendę garnizonu.
Z zapałem się siebie pracował nad organi-
zacją P. K. U., wkładając w pracę zapał i
umiłowanie wojska polskiego. Jako komen-
dant garnizonu położył wielkie zasługi w
czasie inwazji bolszewickiej. Zawczasu przy-
gotował okopy i umocnienia połowe dookoła
Zamościa, które powstrzymały rozmach
Budiennego i ułatwiły oddziałom naszym
rozgromienie tej nawpółdzikiej kawalerji
bolszewickiej.

W roku 1921 został przeniesiony w stan
spoczynku. Jako emeryt osiadł w Bydgo-
szczy, gdzie przebywał do ostatniej chwili
swego życia. Cześć Jego pamięci!

Ś. p. gen. Borkowski osierocił żonę, cór-
kę i zięcia (Dr. Prus-Kowalewskiego) oraz
dwóch synów — Jerzego inżyniera i Broni-
sława, akademika Uniw. Poznańskiego.

Cechy i samodzielne rzemiosło!

Cheć dać możność wyborcom a w
szczególności samodzielnym rzemieślni-
kom zapoznać się z gospodarką miejską,
urządza w poniedziałek dnia 19. bm.
wieczorem o godz. 7.30 w Resursie Ku-
pieckiej Związek Cechów zebranie spra-
wozdawcze z dotychczasowej działalno-
ści przedstawicieli rzemiosła, zarazem
dać możność wypowiedzenia życzeń
pod adresem radnych miasta. Między in.
omawiana będzie sprawa wyborów do
Izby Rzemieślniczej i do Ustawodaw-
czych, z powodu tak ważnych spraw
uprasza się o liczne przybycie.

Zarząd Związku Cechów.

Słosunek Nowaczyńskiego do religii i kościoła.

Wobec bojkotu odczytów i napaści „Kurjera Poznańskiego” na Boya-Zeleńskiego.

W Krakowie wychodziło w 1903 r. pismo „Liberum Veto”. W numerze 4 tego pisma z dnia 10 kwietnia zamieszczono ohydne plugastwo pod tytułem „Alleluja Małego Teofilka”, podpisane literackim przezwiskiem Sowizdrzał, jakiego używał wówczas Adolf Neuwerth-Nowaczyński, obecny współpracownik pism endeckich.

W nr. 6 pisma „Liberum Veto” z dnia 1 maja tuż pod samym nagłówkiem drobnym drukiem ogłoszony jest wyrok z dnia 17 kwietnia 1903 r. sądu krajowego w Krakowie, orzekający, że artykuł pod tytułem „Alleluja małego Teofilka” zawiera znamiona zbrodni obrazy religii. Sąd polecił skonfiskować nr. 4 „Liberum Veto”, cały nakład zniszczyć, ponieważ w artykule „Alleluja małego Teofilka” „autor bluźni Bogu w osobie Ukrzyżowanego za winy ludzkie i Zmartwychwstającego Chrystusa oraz wyszydza uroczystości kościelne i obrzędy religijne wprowadzone przez Kościół katolicki...”

Mimo nakazu zniszczenia nakładu nr. 4 dostał się do Poznania i tam został nabyty przez autora tej notatki w antykwariacie.

Plugastwo skonfiskowane przez sąd krakowski zamieścił Neuwerth-Nowaczyński w książce: **Figliki Sowizdrzalskie**, wydanej 1909 r. w Krakowie. Nosi to zmieniony tytuł: **Wielkanoc Teofilka** (Facecja Galicyjska).

W przedmowie do Figlików Sowizdrzalskich Nowaczyński poleca: „P. T. Publicę gorąco analogiczno-kabaretyckie publikacje mr. Boya...”

Nie dotarło dotąd niczyjemu uszu, aby „analogiczno-kabaretowe” publikacje mr. Boya-Zeleńskiego były przedmiotem zabiegów prokuratorskich i uległy wyrokowi sądu za obrzędy religii, bluźnierstwo Bogu, wyszydzenie uroczystości kościelnych.

Mamy uzasadnione przekonanie, że Dr. Boy-Zeleński, który ze wzglę-

dów zasadniczych przeprowadził proces z redakcją „Czasu” w sprawie swych praw autorskich, dochodzić będzie wobec „Kurjera Poznańskiego” także ze względów zasadniczych swych praw do szacunku, który w oczach redakcji „Kurjera Poznańskiego” nie może być mniejszy niż dla Nowaczyńskiego, jeśli temu ostatniemu zapomnieli wyrok krakowski z 17 kwietnia 1903 r. (b.)

Orgja kłamstw przeciw Polsce w Niemczech.

Organ niemiecko-narodowy „Deutsche Tageszeitung” zamieszcza obszerny artykuł, malując w najczarniejszych barwach położenie gospodarcze Polski, wzrost drożyzny, nędzę i bezrobocie i twierdząc, że budżet Polski opiera się tak, jak budżet Rosji przed wojną, głównie na konsumpcji alkoholu. Dla zobrazowania fatalnej sytuacji Polski „Deutsche Tageszeitung” przytacza, że w Łodzi w ostatnich latach więcej domów zawaliło się, niż zostało zbudowanych.

Poco więc Niemcy przysyłają swe towary do Polski i usilnie zabiegają o rynki polskie, kiedy u nas taka bieda? Trzeba być gruboskornym obywatelem Polski, albo posiadać małą inteligencję, jeśliby wobec powyższych ohydnych ataków polecano w Polsce towary niemieckie i Polacy takie towary kupowali.

Niewola robotnika w Niemczech.

Bytom (AW). Przemysł metalowy i hutniczy Śląska Opolskiego zapowiada unieruchomienie zakładów w związku ze spodziewanym od dnia 1 stycznia wprowadzeniem rozporządzenia ministra pracy o 8 godzinnym dniu pracy. Przemysłowcy wystąpili z memorjałem do naczelnego prezesa prowincji śląskiej, w którym wskazują na rzekome trudności, jakie spowoduje wprowadzenie 8-godzinnego dnia pracy i zapowiadają, że w razie istotnego wprowadzenia będą zmuszeni unieruchomić huty.

tychmiast przyciszony gwar rozmów i głęboka cisza zapanowała wśród zebranych...

— Bracia - rycerze niechaj staną z dobytym orężem przy wejściach, aby zdrajca nie uszedł kary, jeśli jest taki pomiędzy nami — zabrzmiał głos starczy, trzęsący się nieco, lecz silny.

Czterech zamaskowanych spiskowców ustawiło się parami przy obu wylotach ganków. Cztery dwusieczne miecze, z pod fałd luźnych szat wydobyte, zamigotały jasnym blaskiem.

— Wszyscy odsłonią oblicza. Brat - mściciel sprawdzi, czy niema wśród nas zdrajcy.

Na tę komendę wszyscy ustawili się w jeden rząd, przodem do posągu Baala i odrzucili czarne chusty z dziurami na oczy. Chusty te były przyczepione do runda kapeluszy. Jakiś ogromny drab wystąpił z szeregu i podchodząc do każdego z uczestników zebrania, przyglądał mu się z bliska badawczo.

— Hazdrubal - tysy... Ulam - mówca... Hanno - młodszysy... Sycheus - lekarz... Sycheus - garbaty... Emnoch - ostrowidz... mówił półgłosem, poznając poszczególne kapłanów i takim sposobem wymienił całą litanję imion, aż doszedł do ostatniego. Ukończywszy swe zajęcie, zbliżył się do sędziwego męża, który stał u stóp posągu i uczyniwszy należyty pokłon, wygłosił wyuczoną dobrze formułkę:

— Sami wtajemniczeni członkowie. Niemasz zdrajcy ni szpiega między nami, dostojny arcykapłanie.

— Ręczęs za to głową?
— Ręczęs moją głową!

Stresemann odwiedza przyszłą stolicę Litwy.

Berlin. (AW) Minister Stresemann po powrocie z Genewy udać się ma na tygodniowy pobyt do Królewca. Podróż ministra pozostaje w związku z zaniepokojeniem sfer politycznych i gospodarczych Prus Wschodnich z powodu postępów prac nad zawarciem traktatu polsko-niemieckiego.

Piękność w życiu kobiety.

Jakże często o losie kobiety i jej szczęściu w życiu decyduje jej wygląd powierzchowny! Głównym jego warunkiem jest delikatna, świeża cera, która po krótkim używaniu nadaje twardy i ręką

Krem Nivea.

Królewiec, założony na obszarze etnograficznym litewsko-pruskim przez Krzyżaków i noszący nazwę swą ku uczczeniu króla czeskiego Ottokara, wielkiego dobroczyńcy Krzyżaków, jest także z natury przeznaczony na stolicę Litwy (Wilno leży na obszarze etnograficznym polsko-białoruskim). W Królewcu wykładał genialny filozof Kant, który był z pochodzenia Litwinem. To wszystko uprawnia Litwinów do żądania zwrotu Królewca. **A. P. B.**

Kardynał Hlond przybył do Rzymu.

Rzym, 13. 12. (Pat.) Przybył tu ks. kardynał Hlond, powitany przez ambasadora Rzeczypospolitej przy Stolicy Apostolskiej, członków ambasady i duchowieństwo.

400 pisarek niemieckich w Genewie i co im podyktował Stresemann.

Czytelnicy przypominają sobie uwagi pewnego dyplomaty niemieckiego w „Die Menschheit” o roli dziennikarzy niemieckich w Genewie. Ogół ich to analfabeci polityczni, którym biuro prasowe delegacji niemieckiej dyktuje tekst sprawozdań z posiedzeń. Rząd niemiecki przejął z okresu wojny instytucję komunikatów wojennych. Tak też obecnie z posiedzenia Rady w Genewie prasa zamieszcza wojenne komunikaty niemieckie, przedstawiające wyniki obrad w Genewie tak odrębnie, jak komunikaty niemieckie z frontu różowo malowały położenie wojsk niemieckich.

Podano najpierw, że Piłsudski zachowywał się bardzo pokojowo, potem czytaliśmy, że groził Lidze Narodów. Wywarło to w Niemczech akurat odwrotne wrażenie niż zamierzał p. Stresemann. Opinia zaczęła się burzyć, że Polak groził, a Niemiec się uląkł.

Kazał więc p. Stresemann zliżać, co napisane; a ogłupionej opinii niemieckiej powiedziano, że to Francuzi tak pisali o groźbach Piłsudskiego, tymczasem Piłsudski nietyko miał być spokojny, ale przeprosił na niby Waldemarasa. Nie powiedział, przepaszam, ale Waldemarasa stał się czerwony jak rak, co Niemcy uważają jako dowód wzruszenia z powodu przeprosin. I tak w kółko. A w końcu nastrój Ligi Narodów udebił się także Piłsudskiemu. Przedtem prasa niemiecka pisała, że Liga Narodów jest pod nastrojem Piłsudskiego.

Komunikaty prasowe p. Stresemanna umieszczają oczywiście organy „Deutschtumsbundu” w Polsce jako depesze „specjalnego korespondenta”. — Niech ta kłamliwa strawa służy Niemcom, niech tyją od niej, jak utyli od komunikatów wojennych. **A. P. B.**

Antoni Marczyński. 10)

Królowa Othe.

POWIEŚĆ FANTASTYCZNA.

III część trylogii p. t.:
„WYSPA NIEZNANA”.

(Ciąg dalszy)

Wreszcie w jednym z ganków zamigotało bardzo odległe światelko. Podskakiwało miarowo w górę i na dół, świadcząc wymownie, że człowiek, które je niesie, silnie chroma. Kuternoga dowłókł się z dużym jak na jego kalectwo pospiechem do pieczary, podszedł do jednego z ośmiu pylonów, wspiął się nie bez wysiłku i zapalił przygotowane śnać uprzednio paliwo. Niebawem osiem potężnych pochodni oświetlało czerwonymi blaskami wnętrze podziemnej świątyni Baalowej.

W głębi ciemnego ganku, skąd nadszedł sługa kapłański, znowu zajaśniało światelko... jedno, drugie... trzecie... potem cztery naraz i znów pojedynczo w mniejszych, lub większych odstępach. Sznur postaci w szpiczastych kapeluszach i togach szkarłatnych zbliżał się szybko w stronę miejsca schadzki. Dochodząc do świątyni gasili swe pochodnie i składali je na marmurowej płycie. Ich postacie, wydłużone przez wysokie a stożkowate nakrycia głowy, rzuciły fantastyczne plamy cienia...

Na środek wystąpił człowiek słusznego wzrostu, odziany w wspaniałą purpurową togę, suto złotem dzierzganą. Kiedy podniósł dłoń w górę, ustał na-

— Tedy możemy rozpocząć obrady. Zasiądźcie, bracia.

Spiskowcy zajęli miejsca na kamiennych ławach, które biegiły w kilku równoległych rzędach, półkolem, a frontem do posągu. Sam arcykapłan zasiadł na tronie, wznoszącym się w pośrodku wolnej przestrzeni, jaka dzieliła pierwszą ławę od Baalowego ołtarza.

— Niechaj wstanie Hazdrubal-tysy... Do niego pierwsze słowo należy.

Wezwany dźwignął się z ławy i zaczął przemawiać. W krótkich, treściwych zdaniach zdawał sprawę z długiej podróży jaką odbył po wszystkich siołach kraju.

— Nie pominąłem żadnej osady w stepach, czy wśród winnic położonej. Przemierzyłem wzdłuż oraz wszerz całą puszcę, zaglądając do każdej chaty, czyto lowcy grubego zwierzca, czy ptaszniaka, czy bartnika, czy zbieracza ziół lekarskich. Byłem w kopalni diamentów, przy „Kotlinie powolnej śmierci”, w kamieniołomach i wszędzie. Potem idąc wzdłuż brzegu morskiego, wzdłuż pasma urwistych gór, jakie naszą wyspę zewsząd otaczają, odwiedziłem wszystkie cztery osady rybackie... A zatem byłem wszędzie i wszędzie słyszałem tylko jeden płacz, jedno narzekanie na nadmierne daniny, na gwałty rozpasanego żołnierstwa, na niesprawiedliwe wyroki setników, którzy przywłaszczają sobie władzę sądom przynależną...

Mówca umilkł na chwilę, gdyż gdzieś jakby z poza ściany rozległ się stłumiony jęk.

— Czy mnie słuch myli? — spytał głośno.

— Jakiś jęk posłyszałem — wtrącił Sycheus-garbaty.

— Ja także.

— I ja...

— Co to być mogło?

Nadsłuchiwał dobrą chwilę, lecz tajemniczy głos nie powtórzył się więcej. Więc Hazdrubal-tysy opowiadał w dalszym ciągu o nadużyciach żołdaków królowej, o niezadowoleniu ludności, niezadowoleniu, które formy jawnego szemrania przybierać zaczyna. A kiedy doszedł do miejsca, jak z szczytu wysokiej skały patrzył w głąb straszliwej „Kotliny powolnej śmierci”, jak poznał sędziwego Hazdrubala-starszego, bezrękiego Magona i wielu, wielu innych obywateli, dzięki fałszywemu świadectwu zausznika Boahasa między rzeczywistością trędowatych zesłanych... — głos mu się załamał i iza niemieńska w oku stanęła.

Zewsząd rozległy się głośnie okrzyki, które święte oburzenie z ust zaciśniętych wyrwało, a krewki Ulam zerwał się jak ranny tygrys i krzyknął na cały głos:

— Dopokąd tego będzie?! Jak długo jeszcze będziemy cierpieć rządy tej rozpustnej zbrodniarki? Przyzwól mi jeno, o najdostojniejszy, a tą dlonią przetrnąć nić jej podłego życia... Jeno pozwól! — Przyzwól mu, dostojny arcykapłanie! Przyzwól! — zabrzmiało kilka głosów.

Nastąpiła chwila ciszy. Wszyscy oczekiwali odpowiedzi najwyższego dostojnika stanu kapłańskiego. Lecz on milczał. Przymknął znużone wiekiem oczy, głowę zwiesił posępnie na piersi i milczał uparcie...

(Ciąg dalszy nastąpi).

Firmy zagraniczne wykupują polskie lasy.

Magnaci sprzedają drzewo żydom.

W ostatnich latach najbardziej wartościowe objekty leśne w Polsce przeszły w ręce firm zagranicznych, zwłaszcza niemieckich. Odbija się to ujemnie na interesach polskiego przemysłu, dla którego zostają mniej wartościowe drzewostany, droższe z dnia na dzień.

Ostatnio znów musimy zanotować kilka wypadków przejścia większych drzewostanów w ręce zagraniczne. Po dłuższych pertraktacjach firma nadreńska J. J. Vowinkel-Moguncja nabyła w lasach ks. Radziwiłła na Dawigródce przeszło 30 tysięcy metrów sześciennych wyborowej sosny, wpłacając 55 tysięcy dolarów tytu-

łem pierwszej raty. W ordynacji Zamocyskiej firma berlińska Schalit nabyła kilka większych drzewostanów. Największą jednak transakcję zawarła administracja lasów małopolskich v. Liebig z firmą wrocławską „Oberschlesische Holzindustrie”, należąca do M. Goldsteina. Otóż firma ta nabyła od v. Liebiga ponad 40.000 hektarów starego lasu zwartego — razem z ziemią, środkami transportowymi i 4 wielkimi tartakami (26 gatrów), z których jeden 9-cio gatrowy znajduje się w Synowodzku Wyżnem. Transakcja Goldsteina z v. Liebigiem sięga wielomilionowych sum.

Z KRAJU.

Warszawa, 14. 12. (tel. wł.). Członek komitetu ekonomicznego Rady Ligi Narodów z ramienia Polski p. wiceminister Dolezal, wyjechał do Genewy na posiedzenie tego komitetu.

Odnaczenia kawalerzystów srebrnym „Krzyżem zasługi”.

W ostatnich dniach odnaczeni zostali srebrnym krzyżem zasługi oficerowie 1 p. szwól. im. Marszałka Piłsudskiego: mjr. Kazimierz Mastalerz za zasługi na polu organizacji i administracji armji, rtm. Kazimierz Busler za zasługi na polu organizacji armji i zapewnienia jej pogotowia wojennego, rtm. Józef Szostak za zasługi na polu administracji armji i wyszkolenia żołnierza, porucznik Mieczysław Bigoszewski za zasługi na polu wyszkolenia żołnierza oraz por. Aleksander Hryniewicz za zasługi na polu organizacji armji i wychowania żołnierza.

Bronzowy krzyż zasługi udzielono następującym podoficerom 1 pułku szwoleżców: chor. Aleksandrowi Baszkirowi za zasługi około rozwoju sportu konnego w wojsku, oraz st. wachmistrzowi Stefanowi Fidusiewiczowi za zasługi na polu wyszkolenia żołnierza.

Równocześnie nadano srebrny krzyż zasługi za zasługi około rozwoju sportu konnego w wojsku następującym oficerom w. p. mjr. 5 p. ul. Edwardowi Baranowiczowi, rtm. Zygmuntowi Platonoff, pierwszemu oficerowi sztabu 2 dyw. kaw. oraz rtm. Józefowi Trepto, oficerowi sztabu 1 bryg. kaw.

Lekarz zakładowy w Krynicy emerytowany.

Długoletni lekarz zakładowy w Krynicy dr. Ksawery Górski został przeniesiony w stan spoczynku. Następcy jego dotąd nie zamianowano.

Jubileusz burmistrza nowotarskiego.

Na uroczystym posiedzeniu rady miejskiej Nowego Targu wręczono burmistrzowi Rajskiemu, który urząd swój sprawował przez 20 lat bez przerwy, dyplom honorowego obywatela Nowego Targu.

Pobita przez męża zmarła.

Z Białegostoku donoszą: Podczas odbywającej się we wsi Kosmaty - Borej uczty weselnej została pobita Helena Wyninko przez męża swego miejscowego sołtysa tak ciężko, iż na trzeci dzień zmarła.

Nieszczęśliwy wypadek w kopalni.

W Dąbrówce Małej najechany został przez staczający się z pochylni wóz na kopalni „Jerzy” górnik Szczepan Waltek z Małej Dąbrówki tak nieszczęśliwie, że poniósł śmierć na miejscu.

Pierwsza polska wystawa samochodowa.

W Warszawie odbędzie się wiosną (od 31. 3. do 14. 4. 1928 r.) pierwsza wielka wystawa samochodowa, pod egidą Polskiego Komitetu Olimpijskiego. Impreza ta wzbudziła wielkie zainteresowanie w sferach przemysłu zagranicą, a zwłaszcza wśród przemysłowców samochodowych w Niemczech i Anglii. Oprócz samochodów, wystawa obejmie przybory samochodowe, motocykle, rowery i wszelkie pojazdy mechaniczne (sikawki pożarnicze, traktory, plugi motorowe itp.)

Tramwaj na linii Sosnowiec—Będzin.

W najbliższych dniach zostanie uruchomiona w Zagłębiu Dąbrowskim pierwsza komunikacja tramwajowa na linii Sosnowiec—Będzin, która następnie będzie przedłużona do Dąbrowy i zostanie oddana do ruchu z końcem stycznia przyszłego roku. W połowie roku 1928 nastąpi prawdopodobnie połączenie Zagłębia Dąbrowskiego ze Śląskiem. W ten sposób całe Zagłębie Dąbrowskie i Śląskie łącznie ze Śląskiem Opolskim połączone będą siecią tramwajową, co znacznie ułatwi komunikację.

Szalencie w urzędzie pocztowym.

W Krakowie do okienka zagranicznych przesyłek pocztowych w gmachu poczty zgłosił się żołnierz nieznanego nazwiska i, przedstawivszy urzędnicze czek na 42 tys. złotych, wypisanych ołówkiem na skrawku papieru, zażądał wypłacenia tej sumy. Urzędniczka oświadczyła, że zrealizowanie czeku może być uskutecznione tylko w banku, a nie na poczcie. Na to żołnierz,

Bandyta rozrzucił zrabowane pieniądze, a przechodnie zbierali...

Z śledztwa w sprawie napadu w Krakowie.

Organy śledcze policji krakowskiej ukończyły dochodzenie w sprawie głośnego napadu rabunkowego na linii A—B. Śledztwo ustaliło, iż napastnik obserwował swą ofiarę, Reitera, od chwili gdy ten wyszedł z konsulatu niemieckiego, skierowując się przez plac Matejki do Banku Polskiego. Z podjętej przez Reitera sumy 9000 złotych, brakuje 2000 zł, które napastnik Par-

który już od pierwszej chwili zachowaniem swoim zdradzał chorobę nerwową, wpadł w szal i wybił kilka szyb. Na poczcie powstał popłoch, interesanci rzucili się do ucieczki. Przybyła policja wezwała pogotowie ratunkowe, które po ubezwładnieniu szaleńca zabrało go do szpitala.

Córka, która chciała otruć ojca - degenerata.

Warszawski Sąd Okręgowy przystąpił do rozpatrywania sprawy Janiny Romusówny lat 16 i jej koleżanki Leokadi Laskowskiej, lat 15, oskarżonych o usiłowanie otrucia ojca pierwszej z nich, Józefa Romusa.

Podłoże sprawy jest niezwykle i wstrętne.

Romus, majster mularski, był pijakiem i lotrem z pod ciemnej gwiazdy, żonę i syna tyranią i dręczeniem zmusił do ucieczki, a nieletnią córkę, Jankę, zdeprawował i zmuszał do uległości.

Gdy ofiarą zwyrodniałych instynktów Romusa padła zamieszkująca z jego córką Leokadja Laskowska, obie dziewczyny zdecydowały zrazu otruć się formaliną, ostatecznie jednak podały kawę, zatrutą formaliną. Romusowi.

Półmilionowe oszustwo na rzecz skarbu.

W sprawie nadużyć celnych we Lwowie dowiadujemy się nast. szczegółów: Aresztowani Horoszy, Miselka i Morawski, urzędnicy celni, wchodzili w porozumieniu z ekspedytorami, względnie kupcami i dzielili się z nimi kwotami, uzyskanymi z oszustwa. Po zawarciu układu z danym kupcem, fałszowali oni duplikaty deklaracji dla urzędu celnego, że w wypisanych na nich sumach należności celnych przynosili przecinek o jedną cyfrę na lewo, przerabiając np. zł. 12 320,— na zł. 1 232,— itp.

Z dotychczasowego badania wynika, że w samym listopadzie dokonano oszustw na sumę 20 600 złotych, ogólna suma za rok 1927 przekroczy prawdopodobnie cyfrę pół miliona złotych.

Badania prowadzi specjalnie wyznaczona komisja z 8 urzędników pod kierownictwem prezesa dyrekcji cel, p. Grucy.

Niezwykła karjera córki praczki.

Po bujnym życiu awanturka i oszustka odpocznie w wężeniu.

Od kilku lat grasowała na terenie Warszawy i innych większych miast polskich — Aniela Teresa vel Iza Motyczyńska, której rzeczywiste nazwisko brzmi: Katarzyna Motyka.

Urodzona 5. 5. 1893 roku w Podgórzu pod Krakowem jako córka praczki — daje się poznać na bruku lwowskim jako wielokrotna oszustka i złodziejka. W lipcu 1923 roku skazana zostaje na 10 miesięcy więzienia za kradzież i oszustwo. W rok później sąd okręgowy we Lwowie skazuje ją ponownie, lecz z powodu ataków histerycznych odsłano ją do Kulparkowa. W roku 1926 Motyczyńska znajduje się na bruku warszawskim, meldując się w domu nr. 16 na ulicy Nowowiejskiej jako żona lwowskiego adwokata dr. Grzesika, z którym niegdyś żyła.

Gdy odkryto fałsz w meldunku — Motyczyńska przenosi się do Zakopanego, poczem w lipcu 1927 roku powraca do Warszawy, zamieszkując w pensjonacie Kosobuckiej (ulica Szpitalna 5) jako obywatelka ziemska z Krotoszyna,

wyrabiając sobie odpowiednią legitymację. Wkrótce jednak przenosi się na ulicę Wiejską do mieszkania dozorca gmachu sejmowego jako studentka medycyny. Po wymeldowaniu się niewiadomo dokąd — zjawia się z kolei na ulicy Brackiej 11 jako panna — obywatelka ziemska.

Specjalnością Motyczyńskiej jest opętanie łatwowiernych mężczyzn w celu uprawiania szantażu. Była ona usunięta z klubu Turystycznego, gdzie była wybrana do zarządu jako baronowa Motyczyńska. Za pomocą szantażu doprowadziła ona do samobójstwa w Zakopanem inżyniera X.

W końcu roku 1923 Motyczyńska znalazła się z 6-letnim synkiem Zdzisławem w Poznaniu, gdzie znalazłszy przytułek u Marji Goszkowskiej — uciekła po trzech dniach pozostawiając synka.

Motyczyńska oskarżona jest z art. 272 i 273 k. k. za włóczęgostwo, szantaż i oszustwo. W areszcie, gdzie została zatrzymana — miała ataki histeryczne.

Coś się psuje w warszawskiej Kasie Chorych.

Memoriał członków zarządu do władz nadzorczych.

W związku z sytuacją, jaka wytworzyła się w Kasie Chorych m. Warszawy, członkowie zarządu, wybrani z grupy pracodawców wystosowali do władz nadzorczych pismo, w którym powołując się na 5-letnią, swą współpracę w zarządzie Kasy Chorych oraz już od pół roku trwające ich wysiłki, mające na celu pozytywną naprawę administracji Kasy Chorych, stwierdzają, iż obecnie panujące stosunki w zarządzie Kasy, jak i w Radzie działają stanowczo na szkodę interesów członków-płatników składek, jak pracodawców tak i pracobiorców.

Autorzy tego pisma uważają, iż zarządzenie uzupełniających czy też nowych wyborów do zarządu w niczem sytuacji nie poprawi i zwracają się do władz nadzorczych z prośbą o wyciągnięcie należytych konsekwencji z wytworzonej sytuacji, wierząc, iż władze nie dopuszczą do jej przedłużania ani też do jej powtórzenia się. Wyrażają przytem nadzieję, iż gospodarka w Kasie Chorych m. Warszawy skierowana będzie na właściwe tory.

Studenci-Polacy z zagranicy kształcą się w Polsce.

W r. b. „Związek Obrony Kręśów Zachodnich” kształcił w Polsce 106 stypendystów Polaków, rekrutujących się przeważnie z Niemiec oraz z Rumunii i Lotwy. Młodzież uczęszcza do szkół zawodowych lub do kształcących i przygotowuje się do przyszłej pracy poza granicami.

Wieczór dyskusyjny w sprawie esperanta.

W uniwersytecie warszawskim w audytorium im. prof. Smoleńskiego odbył się wieczór dyskusyjny, poświęcony problemowi języka międzynarodowego. Zabierali głos prof. Bujwid, Leo Belmont i prof. L. Kronenberg. Zebranie, które się odbyło wobec bardzo licznych słuchaczy, przyjęło rezolucję, domagającą się wprowadzenia lektoratu esperanta na uniwersytecie warszawskim, stopniowego nauczania języka esperanta do szkół w Polsce, oraz uwzględnienia w programach Polskiego Radio odczytów esperanckich.

Z Rosji Sowieckiej.

Opozycja polska w partji komunistycznej.

„Prawda” ogłasza materiały, dotyczące działalności polskiej sekcji opozycyjnej w ramach Kominternu. Na czele opozycji stoi Domski. Komintern uważa rząd Piłsudskiego za rząd faszystowski, grupujący wokół siebie burżuazję przemysłową i agrarną, opozycja natomiast zaprzecza temu, zarzucając polskiemu komunistom, że oszczędzają oni narodową demokrację. Pismo ostro potępia opozycjonistów polskich, którzy ośmielają się nazywać politykę Kominternu czerwoną imperjalizmem, uważają Wilno za polskie miasto i starają się oszczędzać PPS, uważając ją za groźbę przeciwko faszystowskiemu narodowo - demokratycznemu.

Prezydium kongresu partji komunistycznej.

W ciągu pierwszego dnia obrad kongresu partyjnego po inauguracyjnej mowie przewodniczącego Sownarkomu Rykowa wybrane zostało jednomyślnie prezydium kongresu do którego nie wszedł ani jeden opozycjonista. Do prezydium wybrano 72 ludzi z Kalininem, Rykowem, Stalinem, Bucharinem, Ordżonikidze, Kosjorem, Mienżyńskim, Tomskim, Mołotowem na czele. Wyłonioną została następnie złożona z 65 ludzi komisja, która ma przeprowadzić polityczne śledztwo w związku z całokształtem działalności opozycyjnej w ciągu ostatnich dwóch lat. Do komisji tej weszli m. in. przewodniczący obu G. P. U. (Wszzechzwiązkowego i Ukraińskiego) Mienżyński i Balicki oraz Skrypnik, Kalinin, Rykow, Ciurupa, Ordżonikidze, Manuilski i inni.

Ze zjazdu delegatów Ch. D. na powiat chełmiński.

Dnia 11 bm. odbył się zjazd delegatów Polskiego Stron. Chrześcijańskiej Demokracji z powiatu chełmińskiego w Strzelnicy przy licznych udziałach delegatów (około 47).

Po zagajeniu i słowie wstępnym, w którym prezes powiatowy p. Kocieniowski powitał delegatów, udzielił głosu prezesowi okręgowemu p. Odrowskiemu. P. Odrowski wygłosił referat na temat obecnego położenia przedwyborczego. Mówca w swym rzeczowo ujętym przemówieniu poruszył wszystkie ważne sprawy przedwyborcze. Referat ten był nadzwyczaj poważny, wyczuwano się głęboką troskę o przyszłość. To też zebrani podziękowali mówcy burzą oklasków.

W dyskusji zabierali głos pp. Zgliński, Radtke, Kościenierski, Odrowski senjor i inni. Obrady cechowało rozumienie ważności spraw poruszonych i rzeczowość. Na wszystkie zapytania prezes okręgowy odpowiadał naturalnym swoim sposobem i szczerością. Uchwalono jednogłośnie rezolucję głoszącą, aby dążyć do utworzenia silnego bloku polskiego z wyłączeniem P. P. S. i Niemców. Do Związku Ludowo-Narodowego wyczuwano się wrogię stanowisko, gdyż stronnictwo to w zacieprzewieniu partyjnym, bezkrytyczne, nie spełniło swego zadania.

Jednogłośnie utworzono powiatowy komitet wyborczy z zarządem powiatowym na czele, któremu powierzono akcję wyborczą na cały powiat chełmiński. W wolnych głosach poruszono dużo spraw aktualnych, poczem prezes Kocieniowski zebranie zamknął.

Z Sejmiku Wojewódzkiego w Toruniu.

(Drugi dzień obrad.)

W drugim dniu obrad Pomorskiego Sejmiku Wojewódzkiego w Toruniu uchwalono zaciągnąć w Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczkę w wysokości 12.389.000 zł w złotych. Pieniądze te mają być przeznaczone na budowę: 1) zakładu wodno-elektrycznego w Żurze, 2) gmachu krajowego zakładu dla głuchoniemych i 3) domów dla pielęgniarzy w zakładach krajowych.

Przyjęto również wniosek o pozwolenie na partycypowanie w II emisji akcji sp. akc. „Pom. Kraj. Elektr. Gródek“ w kwocie 636.000 zł przez Pom. Kraj. Kasę Pożyczkową w Toruniu.

Ożywioną dyskusję wywołał budżet wojewódzkiego Związku Komunalnego na rok 1928. Wynosi on w dochodach i rozchodach 9.060.566 zł.

W wydatkach budżet m. in. przewiduje na administrację ogólną 350.335 zł, na drogi i place publiczne 3.404.587 wydatków zwyczajnych i 232.000 nadzwyczajnych (razem 3.636.587 zł), na oświatę (stypendja) 20.000 zł, kulturę i sztukę 54.000 zł (w tem po 10.000 zł dla teatru toruńskiego, grudziądzkiego i teatrów ludowych), na zdrowie publiczne 3.420.447 zł, opiekę społeczną 1.180.718 zł, na popieranie rolnictwa 308.883 zł, popieranie handlu, przemysłu i rzemiosła 5.000 zł.

W dyskusji zgłoszono kilka wniosków, domagających się prawa przeniesienia do wyższej grupy uposażeniowej urzędników średniej i niższej kategorii. Reeder wniósł o podwyższenie o 1 grupę dla sekretarzy i referentów.

Komisja stanęła na stanowisku, że urzędnikom krajowym należy dać możliwość awansu i zachęcić ich przez to do pilnej i wytrwałej pracy. Dokonano więc przesunięć w grupach uposażeniowych. I tak stanowisku starosty kraj. postanowiła komisja udzielić prawa awansu z grupy IV do III, zastępcy starosty krajowego z grupy V do IV, kancelistom, stenotypistkom i telefonistkom z grupy XII do XI.

Wszystkie te postulaty, gdy chodziło o urzędników załatwiono pomyślnie, nad wyraz życzliwie. Emerytom-urzędnikom krajowym przyznano dodatek 15%.

Następnie bez dłuższej dyskusji uchwalono wstawić do budżetu na pokrycie kosztów publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych kwotę 303.883 zł. Przyjęto wreszcie budżet dodatkowy za czas od 1 kwietnia 1927 do 31 marca 1928 roku w wysokości 487.445 zł wydatków zrównoważonych takąż sumą dochodów.

W dalszym ciągu obrad domagano się podwyższenia funduszu na rolnictwo do cyfry 330.000 zł z 303.883 zł łącznie z funduszem morgów, a mianowicie na cele budowlane. Wniosek ten jednak upadł.

Przyjęto również budżet Krajowej Kasy Pożyczkowej za czas od 5-go sierpnia do 31-go grudnia 1927 i na rok 1928 w wysokości 41.075.000 zł w dochodach i rozchodach (na rok 1928) i wniosek Wydziału Krajowego w sprawie zmiany statutu tejże Kasy. Zmiany te idą w kierunku określenia bliższego kapitałów obcych oraz w pierunku umożliwienia Kasie korzystania z kredytów redyskontowych w Banku Polskim i innych bankach.

Budżet Pom. Stow. Ubezpieczeń w Toruniu uchwalono na rok 1928 w dochodach 2.970.500 zł, zaś w rozchodach 2.727.000 zł. Przedłożono o 6 miesięcy umowę z Państwowym Urzędem Emigr. (dwa pawilony w Wejherowie).

Drogę powiatową Obwodowo-Przepełkowsko-Sępólną uznano na terytorjum pow. sępoleńskiego za drogę wojewódzką pod warunkiem uznania przez sejmik wojew. poznański dalszego ciągu tej drogi do Koronowa i Bydgoszczy za drogę wojewódzką, oraz uwzględniono wniosek Wydziału Powiatowego w Lubawie o uznanie drogi powiatowej Lubawa-Kielpiny-Lidzbark za drogę wojewódzką.

Wreszcie Sejmik uchwalił 13-tą pensję dla urzędników krajowych.

Gdańscy kolejarze szukają zatargu z Polską.

Połączyli się z Związkiem kolejarzy w Niemczech.

Gdańsk, 13. 12. PAT. Dzienniki tuższe ogłaszają pismo dyrekcji Polskich Kolei Państwowych w Gdańsku wystosowane do związku kolejarzy gdańskich. W piśmie tem dyrekcja P. K. P., nawiązując do rokowań o nowe płace zarobkowe dla kolejarzy, oświadcza, że nie może ze związkiem prowadzić pertraktacji, gdyż związek ten jest filją związku kolejarzy Rzeszy Niemieckiej, wobec tego dyrekcja proponuje utworzenie samodzielnego niezależnego związku

zawodowego, z którym będzie mogła prowadzić pertraktacje. Dzienniki niemieckie w Gdańsku przedrukowały powyższe pismo, oświadczając, że kolejarze nie zgodzą się zapewne na propozycję dyrekcji.

Oczywiście, że w machinacjach kolejarzy gdańskich wylazi jak sztydło z worka, ordynarna łapa dyplomacji berlińskiej. A niemiecka prasa gdańska na próżno udaje, jakoby chodziło o akt samodzielnego.

Dobra wola Polski w stosunku do W. M. Gdańska.

Rokowania gospodarcze między Polską a senatem gdańskim w sprawie kontyngentów przewozowych zakończone.

Ub, poniedziałka zakończone zostały rokowania gospodarcze między Polską i senatem gdańskim w sprawie wysokości kontyngentów przewozowych. Jak wiadomo, rokowania prowadzone były w Gdańsku i w Warszawie naprzemiennie. Mimo szeregu trudności Polska dała wyraz swemu przychylnemu stanowisku wobec postulatów gdańskich sfer kupieckich oraz konsumentów, godząc się na ustalenie stosunkowo wysokiego kontyngentu z uwzględnieniem obecnego sezonu przedświątecznego. Ten nowy dowód życzliwości, jaką rząd polski kieruje się w stosunku do W. Miasta, jest jedną z wielu odpowiedzi na zarzuty niektórych sfer w Gdańsku, jakoby Polska manifestowała swoją dobrą wolę tylko w sposób teoretyczny, nie potwierdzając jej czynem.

Jak wiadomo, kurs guldena gdańskiego zwyżkuje, co przypisać należy pomyślnemu dla Gdańska załatwieniu kwestji spornej w sprawie kontyngentów przewozowych.

Zastraszający wzrost bezrobocia w Niemczech.

Okropny los bezrobotnych czeka dalszych 500 tys. robotników.

Ajencja Wschodnia donosi: Bezrobocie w Niemczech wzrasta zastraszająco. W drugiej połowie listopada ilość bezrobotnych zwiększyła się o 231 000 osób, czyli o 44,3% i wynosi 752 000.

Rokowania rozjemcze prowadzone z inicjatywy ministerstwa pracy, dla załagodzenia konfliktu w przemyśle żelaznym rozbiły się. Ustanowiona została specjalna komisja rozjemcza, której zadaniem ma być ponowne nawiązanie rokowań.

13 000 wypadków w kopalniach górnośląskich w przeciągu jednego roku.

Według statystyki, ogłoszonej przez Główny Urząd Górniczy w roku 1927 zanotowano blisko 13 tys. wypadków w kopalniach, w tem 149 śmiertelnych, 483 ciężkie i 12 994 lekkich. Ilość wypadków jest wprost zastraszająca i świadczy o tem, iż przepisy o zabezpieczeniu pracy górników nie są w niektórych kopalniach przestrzegane. Należy zauważyć, że w porównaniu do lat ubiegłych cyfra wypadków znacznie wzrosła.

W Izbie Kontroli Rachunkowej P. i T. potrzebna sanacja.

Na marginesie procesu „Herolda Poczowego“.

Bydgoszcz, 15. 12.

Stosunkami, jakie wytworzyły się w Izbie Kontroli Rachunkowej Pocz i Telegrafów, winien się zająć w pierwszym rzędzie pan minister Miedziński, bowiem w urzędzie tym pewna kasta urzędników nie zajmująca się pracą, lecz tylko polityką, psuje harmonję, jaka panować winna w każdym urzędzie. Jest publiczną tajemnicą, że starzy urzędnicy wywieszają w szafkach na korytarzu odezwy, jedni przeciw drugiemu, urządzają narady i konferencje w knajpach i t. d. Jednym słowem robią wszystko to, co nie wchodzi w zakres Izby Kontroli Rachunkowej Pocz i Telegrafów.

Spółeczeństwo, które ostatni nieraz i krwawo zapracowany grosz wplaca do Kas Skarbowych tytułem podatków i na płacenie pensji urzędników, słusznie może domagać się sanacji w Izbie Kontroli Rachunkowej.

Ta pewna kasta urzędników, gdy kto niema tego zapatrywania politycznego co oni, nieprzebierając w środkach zwalczą go moralnie i materialnie za pośrednictwem swej prasy. „Herolda Poczowego“, na którego czele stoi niejaki pan Reichelt, człowiek, który w jednym dniu może być piastowcem, enperowcem, stapińczykiem, strzelcem, hodowcem i odwrotnie.

Pan Reichelt w obawie przed ewentualnymi konsekwencjami zaangażował jako redaktorkę odpowiedzialną żonę swą Marię, a sam w „Heroldzie Poczowym“ jako naczelny redaktor rzucił się w sposób niepraktykowany w dziennikarstwie na swego koleżę biurowego p. Wolskiego Józefa, którego czele „umysłowo zredukowanym, nie zdolnym do pełnienia żadnej służby z powodu anormalnego stanu psychicznego“.

Gdy już się miarka różnych igrasz przebrała, urażony na swej czci p. Józef Wol-

ski udał się pod opiekę prawa. Sprawiedliwość jednakże nie dosięgła rzeczywistego sprawcy, lecz żonę jego Marię Reicheltową. W dniu 13-ym kwietnia br. sąd lawniczy uznał redaktorkę odpowiedzialną winną zniewagi urzędnika państwowego i skazał ją na 7 dni więzienia z zamianą na 300 zł grzywny.

Na skutek odwołania zasadzonej, sprawa ta znalazła się na wokandzie Izby Karnej, jako instancji apelacyjnej. Oskarżona przyznała się, że była redaktorką odpowiedzialną „Herolda Poczowego“ i to na zapewnienie męża, że pismo to będzie czysto fachowe. Gdy po artykule napastliwym na p. Wolskiego dowiedziała się, iż tenże wytoczył jej skargę, zagroziła swemu mężowi doniesieniem do prokuratury o ile nie przestanie podpisywać „Herolda“ jej imieniem i nazwiskiem.

Po wywodach oskarzyciela publicznego prokuratora Stefanickiego, trybunał pod przewodnictwem wiceprezesa sądu Siebaura ogłosił wyrok, skazujący podsądną na 5 dni więzienia z zamianą na 200 zł grzywny.

Po tym wyroku jest rzeczą pewną, że moralny sprawca tego procesu mścić się dalej będzie, cierpieć na tem muszą z góry już upatrzone ofiary, a w pierwszym rzędzie praca w urzędzie. Raz więc jeszcze zwracamy uwagę panu ministrowi Miedzińskiemu, że w Izbie Kontroli Rachunkowej Pocz i Telegrafów konieczna jest sanacja.

Poszukiwanie spadkobierców.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych, na podstawie relacji Konsulatu R. P. w Pittsburgu, podaje do wiadomości, iż 12-go października 1926 r. zmarł niejaki Aleks Radomski na skutek wypadku podczas pracy w przedsiębiorstwie „National Rube Company“ w miejscowości Mac Keesport, Pennsylvania, Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.

Ponieważ według ustawy kompensacyjnej stanu Pennsylvania, żona i dzieci są uprawnione do odszkodowania, Konsulat wszczął poszukiwania, lecz mimo usilnych starań nie zdołał ustalić rodziny zmarłego i miejsca jej zamieszkania. Dla zabezpieczenia jednakże pretensji do odszkodowania Konsulat wniósł petycję w imieniu wdowy do komisji.

Z uwagi na to, że Konsulat musi przedstawić Komisji Przemysłowej dane, dotyczące rodziny zmarłego najpóźniej do 12-go października 1928 r. Ministerstwo Spraw Zagranicznych wyzwa zainteresowanych do zgłoszenia swych praw, oraz prosi osoby, które mogłyby w tej sprawie udzielić informacji o zakomunikowanie ich Ministerstwu Spraw Zagranicznych, Wydział Prawno-Rewindykacyjny w powołaniu się na Nr. K. IIa 8705/27.

Humor i satyra.

Po oświadczeniach.

— Ale nie powiedz jeszcze nikomu o tem, najdroższa, żeśmy się zaręczyli, do-brze?

— Tylko Stasi powiem! Ciągłe twierdziła, że nie znajduje głupiego...

Zastój w handlu.

— Jakże tam idzie u kolegi?

— Nie tego! A u kolegi?

— Podła dziura to nasze miasto.

— Ach, podła, podła! A u trzeciego kolegi naszego drzwi się nawet nie zamykają.

— Czyż ma tak dużo pacjentów?

— Ależ, nie! brak mu pieniędzy, aby zamek u drzwi naprawić.

Pożądliwi.

— Przecież udało ci się pozbyć twego roweru choć był już taki stary grat?

— Powiadam ci, że wyrwali go sobie.

— Kto taki?

— Egzekutorzy!

Nalwne pytanie.

Służąca do akademika:

— Proszę panicza, listonosz przyniósł pieniądze czy wolno go wpuścić?

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Prosimy pamiętać

o dość wczesnym odnowieniu przedpłaty za „DZIENNIK BYDGOSKI” w czasie od 15 do 25 grudnia br.

na mies. styczeń.

Szubin.

Z zebrania Kółka Rolniczego w Szubinie. W ub. niedzielę odbyło się w poł. o godzinie 12-tej w sali p. Fr. Alwina zebranie Kółka Rolniczego przy udziale 50 członków. Przybył również ziemianin p. Załuski z Pińska, dalej prezes kółka szaradowskiego p. Szymczak, prezes kółka Samokłeski p. Krzemieński i sekretarz W. T. K. R. p. Krakowski z Żnina. Po zagajeniu przez prezesa p. Jana Bembińskiego, który przedstawił porządek obrad i po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania sekretarz p. Krakowski zaznajomił zebranych z komunikatami zarządu w sprawach składek i deklaracji, bibliotek w kółkach i w sprawach radja.

W dyskusji uchwalono założyć bibliotekę w kółku szubińskim i wybrać bibliotekarza. Sprawę radja oddano p. Alwinowi, u którego zebrania kółka stale się odbywają. W dalszym ciągu p. K. zaznajomił zebranych z organizacją wiejskich kółek kontroli mleczności. Wyłoniła się dyskusja w której zabierało głos kilku panów. W sprawie kontroli mleczności zwołane zostanie jeszcze w tym miesiącu z poręki p. starosty specjalne zebranie, na którym obecny będzie delegat Włp. Izby Rolniczej z Poznania. Sprawy pożyczek na cele, związane z zagospodarowaniem pastwisk, uchwalono rozpatrzyć po otrzymaniu kwestionariuszy z Poznania.

W wolnych głosach postanowiono urządzić przedstawienie amatorskie w celu powiększenia funduszu Kółka Rolniczego w Szubinie. Odegraną ma być sztuka ludowa pt. „Prawica i lewica”. W skład komitetu zabawowego wchodzi pp. Jan Cieżki, Stanisław Gluba, Wacław Załuski, Fr. Alwin, Piotrowski i Niezgodzki. Na nowych członków zapisało się 7 gospodarzy.

Kcynia.

Pogoń za więźniem. W grudniu br. odbyła się rozprawa sądowa w tut. sądzie powiatowym przeciw Janowi Burzyńskiemu z Bydgoszczy, który za bójki został skazany na 8 miesięcy więzienia. Po rozprawie więzień miał być odprowadzony do aresztu. Przed całą więźniem wyrwał się dozorca p. Kijakowi i począł uciekać w kierunku Żoraw. W pogoń za nim udał się p. Kijak sam, bez żadnej pomocy. Po pewnym czasie, gdy p. Kijak już był blisko Burzyńskiego, ten począł odgrażać się rewolwerem, który miał nabyty. P. Kijak, nie zważając na rewolwer i na pogróżki Burzyńskiego, dopadł go i skrupował mu ręce, odbierając rewolwer. Za parę chwil przybyli posterunkowi poł. państw., którzy doprowadzili Burzyńskiego do więzienia.

Teatr Popularny z Bydgoszczy w Kcyni. Dn. 11 bm. przyjechał do Kcyni Teatr Popularny z Bydgoszczy, który odegrał „Ordynans w załotach”, komedję w 3 aktach. Przedstawienie odbyło się w sali p. Gdańca. Na przedstawienie przybyły tłumy publiczności, która żywo oklaskiwała dobrze odegraną sztukę. Wszyscy aktorzy wywiązali się znakomicie ze swoich ról.

Pomysłowa reklama p. Błocha. Dnia 11 bm. zebrali się tłumy ludzi przed oknem wystawowym p. Błocha, który sposobem amerykańskim reklamował swój sklep i sklepy tutejszych kupców.

Z życia T-wa Czytelnia Ludowych. W ub. tygodniu odbyło się posiedzenie podkomitetu T-wa Czyt. Ludowych. M. inn. sprawami, jak biblioteka, która jest otwarta dla członków T-wa w niedzielach w godzinach rannych, w salce parafialnej, postanowiono w najbliższym czasie otworzyć czytelnię, w której każdy będzie mógł przejrzeć sobie dzienniki i spędzić parę chwil w ogranej sali. Następnie uchwalono, że odbywać się będą wykłady i pogadanki dla tutejszej publiczności. Wykłady zgłosili: ks. Stanisław Mamiarz, p. dyr. Peter Michał, prof. Kasper Zazula, naczelnik poczty p. Wrycza, kierownik szkoły powszechnej p. Emil Jurczyk, naucz. szkoły powsz. p. Hrymszak. Blizsze szczegóły, kiedy i gdzie odbędą się wykłady, podaży afisze.

Nowy młyn. Znany powszechnie tutejszej ludności obywatel miasta Kcyni i okolicy, p. Stanisław Zieliński, właściciel firmy „Merkury” w Kcyni i Golańczy, wydzierżawił od p. Punińskiego z Bydgoszczy nowo wybudowany młyn parowy z najnowszymi urządzeniami. Młyn ten będzie, jak można się po p. Zielińskim spodziewać, obsługiwać jaknajlepiej miejscową ludność jakoteż okolicy — należy mu udzielić jak najszerszego poparcia i nowo powstałej placówce polskiej życzymy „Szczęść Boże”.

Straszna zbrodnia w powiecie obornickim.

Gospodarz młotkiem zabił żonę i teściową.

Ajencja Wschodnia donosi: Wieś Boruszyn w powiecie obornickim stała się widownią straszliwej zbrodni. Między małżeństwem Kosickich panowały od dłuższego czasu niesnaski. W niedzielę rano żona Kosickiego rozpoczęła sprzeczkę, a z pomocą przyszła jej teściowa, Dobska.

Kosicki, widząc się zaatakowanym włziami, ktorými teściowa wymachiwała w sposób groźny i wcale nie-

dwuznaczny uderzył żonę trzymanym młotkiem po głowie i, uchyliwszy się przed ciosem wideł, rozbił tym samym sposobem czaszkę teściowej. Na krzyk mordowanych kobiet wybiegł teść, którego spotkał los rodziny.

Ochłonawszy z wściekłości, Kosicki pobiegł do kościoła, gdzie wyspowiadał się, a następnie udał się na posterunek policji, aby złożyć zeznanie o dokonanej zbrodni.

Echa nadużyć w Krajowym Ubezpieczeniu Ogniewem w Poznaniu.

„Nowy Kurjer” donosi pod datą 14 grudnia: W swoim czasie obszernie omówiliśmy kwestię nadużyć jakich się dopuścił szereg osób w Krajowym Ubezpieczeniu Ogniewem w Poznaniu za czasów, gdy zastępca generalnego dyrektora tej instytucji był p. Kazimierz Dziedzicki, zawieszony w urzędowaniu.

W dniu wczorajszym doręczył nam p. Kazimierz Dziedzicki pismo prokuratora przy Sądzie Okręgowym z dnia 9 grudnia 1927 r. w którym to piśmie p. prokurator stwierdza, że „przeprowa-

dzone dochodzenia nie dały dowodu pozytywnego, stwierdzającego słuszność zarzutów, czynionych Dziedzickiemu w kierunku świadomego działania na szkodę K. U. O. i w zamiarze przysporzenia sobie bezprawnej korzyści majątkowej”.

W imię bezstronności podajemy powyższą opinię p. prokuratora co do p. Dziedzickiego w związku z nadużyciami, popełnionymi w K. U. O. przez szereg osób, których sprawy powierzono sądowni, do wiadomości publicznej.

Likwidacja spraw instytucji osadniczych.

W „Dzienniku Ustaw” (nr. 109, poz. 924) ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o powierzeniu Państwu Bankowi Rolnemu prowadzenia likwidacji spraw instytucji osadniczych i finansowych, które udzielały kredytów na cele agrarne w województwach: pomorskiem, poznańskim i górnośląskiej części województwa śląskiego.

SIPIORY. (Z Kółka Rolniczego). W ub. niedzielę odbyło się w sali p. Dudka w Sipiorach zebranie Kółka Rolniczego, na którym obecnych było 38 członków i 14 gości. Na zebranie przybył na specjalne zaproszenie p. prezesa Rakowskiego z referatem p. prof. Redyk ze szkoły rolniczej z Inowrocławia. Po powitaniu p. profesora, prezes zagaił zebranie i oddał głos prelegentowi, który mówił na temat hodowli bydła i mleczności. W swoim przeszo godzinny referacie, prelegent zaznajomił obecnych dokładnie z hodowlą bydła i podkreślił, jakie korzyści ma każdy gospodarz, gdy racjonalnie i umiejętnie hoduje swoje bydło. Również zwrócił uwagę na mleczność, po dziś dzień bardzo ważną kwestję w gospodarstwie, oraz na korzyści, które się odnosi przez przynależenie do kontroli mleczności. Referat wzbudził wielkie zainteresowanie wśród słuchaczy. Zebrani wyrazili życzenia, aby prelegent ponownie zawiązał do Sipior, i wywoły swoje uzupełnił.

— Obchód powstania listopadowego. Wzorem innych miasteczek i gmin zorganizowano tut. Tow. Powstańców i Wojaków obchód powstania listopadowego w 97 rocznicę zmagania się wiernych synów Polski z najeźdźcami. W obecności licznie zebranej publiczności i członków, wygłosił referat o powstaniu listopadowym p. Krajewski, miejscowy nauczyciel i referent oświatowy Towarzystwa. W dalszym punkcie programu nastąpiło przemówienie prezesa p. Kubalewskiego, deklamacja i śpiewy. Uroczystość odbyła się w sali p. Dudka w Sipiorach.

WÓJCIN. Odbyła się tu uroczystość listopadowa w sali p. Janowskiego, którą zagaił p. Wągrowski, prezes Powst. i b. Wojaków w Wójcinie. Program wypełniły deklamacje i śpiewy szkoły miejscowej, jak i sąsiedniej z Gaju. Dzięki staraniom nauczycielstwa, a szczególnie p. Prusa i Burdajewicza popisy wypadły wspaniale. Referat o powstaniu listopadowym wygłosił nauczyciel Burdajewicz. Wreszcie odegrano dramat w 1 akcie pt. „Sztandar czwartego pułku”, oraz komedję „Moralistka” i dialog „Antki”. Podobał się monolog ucznia z Gaju pt. „Wicuz Trzepałkiewicz”. Obecnością swą zaszczylili wieczór: kapitan Skrzydlewski, p. Wiśniewski oraz poważniejsi obywatele miejscowi.

Wągrówiec.

Z obchodu listopadowego. W czwartek, dn. 8 bm. urządziło Tow. gimn. „Sokół” w auli Gimn. Męskiego obchód listopadowy. Zagaił akademję wstępem przemówieniem dr. Modrzejewski, poczem chórem gimnazjalny męski i żeński pod batutą p. prof. Olszewskiego wykonał „Sztandary polskie na Kremlu”, zaś p. Strzelecki zadeklamował „Noc Belwederską” i to bardzo udanie, za co zdobył huczne brawa. Następnie popisywała się orkiestra Sokola, a prof. Stasiak wygłosił interesujący wykład na temat powstania listopadowego. Po referacie uczniowie gimn. męsk. odśpiewali: „Rozkwitły pęki białych róż” a uczennice gimn. żeńskiego odśpiewały „O ziemię ojców”. W międzyczasie wykonał na czele p. Piesik utwór Mozarta. Na zakończenie dano żywy obraz, przedstawiający zaborców i rozbiory Polski i jej oswojowanie, połączony z wspólną deklamacją „Hymnu Zmartwychwstałej Polski” a orkiestra przygrywała „Marsz Chopina”. Odśpiewaniem wspólnem „Roty”, obchód zakończono. Publiczność stawiła się tłumnie, darząc wykonawców hucznie oklaskami.

Wykład. W ub. niedzielę, wygłosił kap. Baumfeld wykład uniwersytecki p. t. „Wojsko w poezji dawnej Polski”. Licznie zebrana inteligencja obdarzyła licznie oklaskami prelegenta za interesujący wykład.

Opryszek przy pracy. Na gościnne występy przyjechał z Włocławka do Wągrówca 23-letni Władysław Sobieraj. Zamierzał on wiać się w nocy z czwartku na piątek do składu p. Piątkowskiego przy ul. Poznańskiej. Został jednak spłoszony i w pościgu przez policję ujęty i dostawiony do więzienia. Znalaziono przy nim różne specjalne narzędzia i lampę elektr.

Odresterowanie izby radzieckiej. Magistrat odnowił izbę Radziecką kosztem 450 zł. Sala wygląda bardzo efektownie. W tych dniach zostanie wywieszony tam portret p. Prezydenta, który ozdobi pustą ścianę.

Ruch budowlany. W tych dniach wykończono zewnętrznie dom o 5 składach przy ul. Pocztowej. Przy budowie strzelnicy prace również postępują tak, że wiosną stanie okazała sala i gmach strzelnicy.

Damasławek.

Nieszczęśliwy wypadek. Gospodarz Kobiela z Juncewa smarując w ub. tygodniu młockarnię w pełnym biegu, dostał się nagle pod wałek transmisyowy, który go formalnie zgnołił. Nieszczęśliwy walcy ze śmiercią.

Zebranie Kółka Rolniczego. W ub. niedzielę odbyło się plenarne zebranie Kółka Rolniczego. Ciekawy referat wygłosił kierownik młyna p. Dereziński — o gatunkach zboża i mąki — wykazując zebranym wielkie korzyści przy zastosowaniu racjonalnych gatunków

zboża. Licznie zebrani członkowie podziękowali prelegentowi za tak rzeczowe wywody.

Doroczne polowanie. Gmina nasza urządziła doroczne polowanie. Zabito 58 zajęcy. Obfity natomiast był wynik polowania w Międzylesiu: zabito bowiem 90 zajęcy i jednego lisa. Po polowaniu urządzono dla strzelców obiad myśliwski, gdzie wśród wesolej zabawy wysławiano juniorów strzeleckich.

Nowa placówka. Dla udogodnienia publiczności Bank Ludowy z Janówca otworzył agenturę w Damasławku, którą kieruje p. Ziolkowski.

Inowrocław.

Podział Inowrocławia na obwody głosowania. Prezydent miasta ogłosił zarządzenie co do podziału miasta na obwody głosowania, dzieląc je na 10 obwodów. Lokal wyborczy I obwodu znajduje się w hotelu Francuskim, II obwodu w restauracji p. Mokarskiej przy ul. Poprzecznej nr. 12, III obw. w restauracji p. Lipczyńskiej przy ul. Staszica, IV obw. w szkole św. Wojciecha, V obw. w restauracji p. Paczkowskiego przy ul. Panny Marji 4, VI obw. w restauracji p. Pałkowskiego przy ul. św. Ducha, VII obw. w restauracji p. Bronisława Krantza przy ul. św. Ducha, VIII obw. w Parku Miejskim, IX obw. w Ochronce przy ul. Poznańskiej, X obw. w szkole Staszica. Urzędowy lokal wyborczy mieści się w Magistracie, sala posiedzeń Rady miejskiej.

„Orlow”, sztukę w trzech aktach, odegrano z powodzeniem ub. soboty w Parku Miejskim przez artystów warszawskich. Gra artystów była doskonała, chociaż niektórzy — wskutek okropnego zimna na sali — występować musieli w — kożuchach. Muzyka Granichstaedtena dobra, chociaż tylko przy fortepianie. Sala była przepelniona publicznością i bawiła się doskonale mimo zimna na sali.

Miejski Urząd Policijny ogłasza, że w niedzielę, dnia 18 bm. mogą być wszelkie sklepy otwarte również od 1 do 6 popoł. Zatrudnienie w wspomnianym czasie personelu kupieckiego i robotników jest dozwolone.

Strzelanie „Sokoła” o premje odbywa się codziennie od godziny 6 do 10 wieczorem, a w niedzielę i święta od godz. 2 popoł. do 10 wiecz. w Sokolni przy ul. Szymborskiej. Strzelanie urządzono celem przysporzenia funduszu na zapłacenie długów, wynikłych z budowy Sokolni.

Drugą rocznicę istnienia Drużyny Błękitnej przy Zw. Hallerczyków obchodzą uroczystość ub. niedzieli w Sokolni przy ul. Szymborskiej. Na uroczystość tę przybył również p. Gościński w zastępstwie prezesa okręgowego. Po zagajeniu akademji przez prezesa p. Deglera, wygłosił referat p. Gościński na temat „Historja powstania armji Hallera”. Następnie złożył wyczerpujące sprawozdanie z dwuletniej działalności drużyny p. Wasilewski, sekretarz związku oraz wygłosił referat pt.: „Nasza młodzież, wczoraj, dzisiaj i jutro”. W końcu wygłoszono kilka deklamacji, odegrano kilka sztuk itp. Uroczystość zakończono odśpiewaniem „Roty”.

Poznań.

W dn. 27 grudnia... Na zebraniu tutejszych organizacji ustalono program tegorocznego obchodu rocznicy wyzwolenia Wielkopolski z pod jarzma pruskiego w dn. 27 grudnia. Na protektorów uroczystości postanowiono poprosić J. E. kardynała prymasa Hłonda, dowódcę O. K. VII. generała dywizji Dzierżanowskiego, prezydenta miasta Ratajskiego i wojewodę Bnińskiego. Program obejmuje uroczystości wojskowe i nabożeństwa oraz uroczystą akademję w dniu 27 grudnia. Celem ostatecznego ustalenia programu wybrano komitet ścisły.

Obrady Centralnego Zrzeszenia piekarzy. Onegdaj w południe rozpoczęły się w sali obrad rady miejskiej obrady zjazdu Centralnego Zrzeszenia piekarstwa polskiego. Treścią obrad jest sprawa utworzenia centralnego zrzeszenia wszystkich piekarzy na obszarze Rzeczypospolitej.

Z POMORZA.

CZERSK. Rekolckcja dla mężczyzn rozpoczęła się w piątek, dnia 9 bm. Obeszerny nasz kościół przepelniony był zawsze wiernymi, mianowicie mężczyznami.

Jarmark. Dn 13 bm. odbył się tu wielki jarmark. Bydła spędzono około 50 proc. więcej niż poprzednio.

ŚLIWICE, pow. tucholski. (Kradzież w tartaku). W nocy z niedzieli na poniedziałek dokonano w tartaku parowym w Łaskach — niedaleko Śliwic, kradzieży. Nieznani osobnicy zabrali na szkodę powyższej firmy 20 pił gatowych marki „Blumwe”, o rozmiarach: 10 sztuk 430 mm. dług. i 10 sztuk 1156 mm. długich.

LUBICHOVO, pow. Starogard. (Zmarła w dzień pogrzebu męża). Ub. wtorku odbył się pogrzeb przodownika policji śp. Płoszaja. Krótko zaś przed pogrzebem, bo o 9.30 rano zmarła na udar serca żona zmarłego. Jest to rzadki i wielce tragiczny wypadek. Nie zdołała ona już pogrzebać swego męża, lecz poszła za nim do wieczności. Oboje zmarli w najsiłniejszym wieku. R. i p.

SEMLIN. (Bogata zdobycz myśliwych). Na ostatnim polowaniu z naganką ubito w leśnictwie: jednego dzika, 3 lisy, 40 zajęcy, bażanta i kunę. Jak na obecne stosunki, wcale ładny wynik.

SKÓRCZ. (Amatorzy cudzych rowerów). W ostatnich dniach popełniono tu aż trzy kradzieże rowerów. Dnia 30 ub. m. skradziono w nocy niejakiemu Franciszkowi Szwarcowi z Grabowa rower wartości 75 złotych. W dniu 3 bm. zostawił Bernard Prokba z Ryżowa swój rower bez dozoru przed składem p. Staube, skąd go złodzieje niepostrzeżenie w niewytłomaczony sposób zabrali. Nawet do korytarza wdarnęli amatorzy obcej własności. Z korytarza dentysty p. Nawroczyzna skradziono p. Stanisławowi Mocze z Czarnego Lasu, gdy tenże bawił krótki czas w mieszkaniu, mało używany rower wartości 175 zł. Sprawców dotychczas nie wysłędzono.

Pruszcz.

Z Tow Budowy kościoła katolickiego.

Dotychczasowe prace zarządu Budowy kościoła katol. w Pruszczu wydały nader owocne wyniki. Lokal w gmachu miejscowej szkoły, w którym odbywają się w niedziele i święta nabożeństwa został już dawno odnowiony i pięknie ozdobiony. Ofiarę Mszy św. odprawiają O. O. Słowa Bożego z Grupy. P. Cichowski, kierownik szkoły i prezes towarzystwa przygrywa podczas nabożeństwa na organach, także pod jego kierownictwem odbywają się ćwiczenia chóru kościelnego z ofiar i składek członkowskich sprawiono już dużo na potrzeby kościoła. Wpływają także liczne datki.

Istnieje projekt zakupu nieruchomości, którą by przebudowano na kościół. Dobrowolne datki, choć najdrobniejsze przyjmują skarbnik Towarzystwa p. Hoppe, zawiadowca stacji.

Placówka polska. Nowonabywca młyna parowego i tartaku w Pruszczu, por. rez. p. Florjan Zenker zdołał dzięki swej rutynie fachowej w przeciagu bardzo krótkiego czasu podnieść tę jedyną na całą okolicę placówkę polską na należyty poziom, tak, że obecnie praca w młynie odbywa się prawie bez przerwy. Wskutek gruntownego odnowienia zabudowań zyskała nasza miejscowość bardzo dużo na swym wyglądzie. Dziwić się tylko należy, że niektórzy polscy zamiast wszelkimi siłami popierać przemysł polski w myśl hasła „Swój do swego” odstawiają swe zboże do obcego młyna.

Sprężystemu przedsiębiorcy p. Zenkerowi życzymy najlepszego powodzenia w jego dalszej pracy nad rozszerzeniem przemysłu polskiego w tutejszej okolicy.

Z ruchu kupieckiego. Ruch kupiecki rozwija się w Pruszczu coraz intensywniej. Ostatnio otworzył p. Konrad Seidel w swym obszernym lokalu wielki sklep towarów kolonialnych i żelaza, bogato go zaopatrując. Sklep ten znajdujący się ongiś w rękach niemieckich, jest najstarszym tego rodzaju w Pruszczu.

Przypuszczamy, że p. Seidel zdoła nowo-otworzony sklep podnieść do dawnego znaczenia i rozkwitu.

Nowej tej placówce polskiej składamy: Szczęść Boże!

Świecie.

Zagrożenie największego majątku w powiecie świeckim Największy majątek w naszym powiecie, Sartowice nad Wisłą, obejmujący przeszło 17.000 morgów obszaru, w skład którego wchodzi też Morsk i Święte, zakwalifikowany do likwidacji, zagrożony jest znowu przejściem w ręce niemieckie.

W chwili odzyskania niepodległości państwowej, majątek ten postanowiono poddać likwidacji, jako należący do obywatelki niemieckiej, hrabiny on Schwanendorf-Schwerin. Obecnie dzienniki gdańskie przyniosły wiadomość o zaręczynach hrabiego von Schwerin, właściciela majątku w Meklenburg-Strelitz oraz majątku Sartowickiego — z córką prezydenta senatu gdańskiego p. Sahma. — Ustawy gdańskie przewidują, że obywatele państw obcych uzyskać mogą obywatelstwo W. M. Gdańska; łatwo przewidzieć, że obywatelstwem takim obdarzy się zięcia p. Sahma, a wtedy nastąpią starania o cofnięcie likwidacji Sartowic.

Ludność polska powiatu czuwa i śledzi sprawę tą z najwyższym zainteresowaniem, bo silnie ma wyrzuty w pamięci brutalne fakty, przez które pruska kolonizacja w czasie rządów bezwzględnych landrata von Halema wyrwała szereg majątków z rąk polskich.

Wybory do magistratu. Na ostatnim posiedzeniu dokonała rada miejska wyboru trzech nowych członków magistratu w miejsce ustępujących pp. Kralewskiego, Mączkowskiego i Pawlikowskiego. Na miejsce ich wybrani zostali pp. Donarski Leon, dyrektor banku powiatowego, dr Hillar Józef, lekarz powiatowy i Lorkowski Maksymilian, kupiec.

Imprezy kulturalno-rozrywkowe. W dniu 8 bm. Stow. Żeńskiej Młodzieży Katolickiej urządziło wieczornicę wypełnioną obfitym programem.

W tych dniach zespół teatru krakowskiego wystawił obraz sceniczny „Jan Kazimierz” przy sali zapelnionej do ostatnich miejsc.

Akademja ku czci gen. Bema odbyła się w ostatnią niedzielę, dzieki staraniom komitetu obywatelskiego, w skład którego weszło kilku obywateli znanych ze swej patriotycznej działalności, a mianowicie pp. major Grzemka, dr. Hillar, dr. Kuchany, dr. Dekowski. — Akademja miała przebieg poważny.

Tragiczne samobójstwo. W tych dniach dwu żołnierzy marynarki, serdecznych kolegów, równocześnie położyło kres swemu młodemu życiu, strzelając ku sobie.

W dniu 12 bm. odebrał sobie życie emerytowany porucznik marynarki Siwek, pchnąwszy się sztyletem w serce. Zmarły tragiczną śmiercią por. Siwek, był bardzo utalentowanym człowiekiem. Znane są w świecie jego prace artystyczko-malarskie. Dobrze znanym jest szerokim rzeszom tutejszego obywatelstwa z jego wystąpieniem na scenie z okazji uroczystości narodowych. Zginął ofiarą alkoholu, popełnił samobójstwo w przystępie delirjum. Pozostawił żonę i dwie córki.

Działdowo.

Pomoc dla wdów i sierot po zmarłych kolejarzach! Z inicjatywy prezesa Dyrekcji Kolei Państwowej w Gdańsku, przy współdziałaniu jego czcigodnej małżonki, w poszczególnych miejscowościach urządziła się wspólna gwiazdka dla wszystkich dzieci P. K. P. a w szczególności dla wdów i sierot po zmarłych kolejarzach.

Celem urzeczywistnienia tak szlachetnego celu — powstał komitet lokalny w Działdowie.

Na uroczystość tę komitet już dziś zwraca uwagę i zaprasza przedstawicieli, władze i społeczeństwo na skromny wieczorek gwiazdkowy, który się odbędzie w dniu 27 bm. o godz. 17-tej w sali „Hotelu Polskiego”.

Starogard.

Zebrał Tow. Właścicieli domów i gruntów odbyło się dnia 9 bm. w hotelu Wiedeńskim przy bardzo licznym udziale członków. Przewodniczył p. Pillar.

Na zebraniu tem omówiono szereg spraw, dotyczących bezpośrednio właścicieli domów jak: sprawę budowy zbiornika do wody, spłacania hipotek itd. Poruszono także sprawę wyborów do ciał ustawodawczych. Uchwalono pewną kwotę na akcję wyborczą. Nie wymieniono tu żadnej jeszcze partji. Zaznaczyć jednakże wypada, iż w zarządzie Tow. zasiada kilku członków Chładcji, gdy tymczasem inni są bezpartyjni.

Posiedzenie trwało od godz. 7 do 10 wiecz. Zwiędzenie więzienia. Tutejszy Patronat t. j. Tow. Opieki nad więźniami wizytuje od czasu do czasu więzienie tutejsze. Ostatnio zwiędzili członkowie tegoż tow. wzgl. zarząd jego więzienie w sobotę, dnia 10 bm. Wizytujący odnieśli jak najlepsze wrażenie. Schludność i czystość uwydatniała się na każdym kroku, a odżywienie jest także dobre. Zarząd „Patronatu” czyni starania, aby bibliotekę więzienną powiększyć i to ofiarnością społeczeństwa tutejszego.

Zebrał Tow. Wojsków odbyło się w czwartek, dn. 8 bm. w lokalu p. Wiśniewskiego. Na zebraniu tem wygłosił p. Mazurowski odczyt o konflikcie litewsko-polskim a p. Skorny referat o znaczeniu Bałtyku dla Polski.

Nagła śmierć zmarł dnia 6 bm. niej. Franciszek Deuda z Kulic, pow. starogardzki. Dnia tego wracał on wieczorem z nauki misyjnej w Nowej Cerkwicy do domu. Nagle padł on nieżywy na ziemię. Śmierć nastąpiła prawdopodobnie wskutek ataku sercowego.

Posirzelony Przed kilku dniami spotkał leśniczy niejakiego Feliksa Schumachera z Brzeźna koło Śliwic ze skradzionym drzewem w lesie. Sch. stawiał leśniczemu silny opór tak że ten zniewolony był do użycia broni palnej i postrzelił opornego.

SKÓRCZ. Zakradł się złodziej na strych domu gospodarza Oshowskiego. Złodzieja spostrzegła i poznała córka p. O. idąc na strych po makę. Przerazona zbiegła zaalarmować swych rodziców, zaś opryszek tymczasem uciekł. Był to pasterz od sąsiada p. W. Sprawą zajęła się policja.

Z jarmarku. W ub. wtorek odbył się tu dodatkowy jarmark na bydło i konie. Spęd był mały, ruch nie bardzo ożywiony.

Gustowne dekoracje okien wystawowych tuł. składów a szczególnie bławatanych nęca oko przechodnia, który też wstępuje, aby coś zakupić dla siebie lub swoich najbliższych na gwiazdke.

Ceny targowe. Na ostatnim targu tygodniowym płacono za masło 3 zł. za jaja 4—5 zł za mendel, prosięta za parę 25—40 zł.

Brusy.

Ś. p. Antoni Lewiński. Niedawno pisaliśmy jak to syn żyda Louisa Lewińskiego, Benon postanowił przyjąć chrzest św. Pomimo przesładowania ojca i innych żydów nie wahał się ów młodzieniec zamiar swój przeprowadzić. Będąc jeszcze żyznym, nieopuszczał każdodzienniej Mszy św., majowego nabożeństwa, różańca itd. Nabożnie przysłuchiwał się kazaniom misyjnym, które wygłaszali OO. Franciszkanie.

W październiku br. przyjął Benon Chrzest św. i wybrał sobie imię Antoni. Od dnia tego czuł się szczęśliwym. Modlił się gorliwie i uczęszczał do kościoła.

Niestety od dawna niesprzyjało mu zdrowie. Coraz bardziej zapadał, aż w końcu przysięga śmierć. Zaopatrzony Sakramentami świętymi w mocnej wierze odszedł na drugi świat, gdzie dozna za swoje cierpienie prawdziwej nagrody Stwórcy i Pana, którego za życia najgoręcej ukochał. Pogrzeb, który mu sprawiono był bardzo okazały. W ub. czwartek, w święto Niepokalanego poczęcia M. P. odbyła się eksportacja zwłok do kościoła parafjalnego. W dniu następnym w wigiljach, Mszy św. i pogrzebie brały udział tłumy ludu.

Na pogrzeb przybył również ojciec zmarłego Louis Lewiński, który przy otwartej trumnie na cmentarzu pożegnał również syna swego.

Sekcja zwłok. Przed kilku dniami zmarła nagle w Czarniżu, pow. Chojnice, córka gospodarza Warsińskiego. Znalaziono ją późno wieczorem martwą w tajni pośród bydła. Po pogrzebie poczęły krążyć różne wersje o rzekome samobójstwie zmarłej i t. d. Na skutek tego zarządzone sekcję zwłok już pogrzebanej Warsińskiej. Przybyła komisja sądowo-lekarska z Chojnic. Szczegółów śledztwa na razie brak. Przypuszcza się, iż w najbliższym czasie cała sprawa się wyjaśni i wykaże, co było powodem śmierci zmarłej.

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 16 bm. włączanie apteka „Radziecka”, ul. Szeroka.

Z Teatru Pomorskiego. W czwartek, dnia 15 bm. o godzinie 8 wiecz. po cenach najniższych (poraz ostatni) tryskająca humorem i pogodą komedia Savoir'a p. t. „Wielka księżna i chłopiec hotelowy”.

W piątek, dnia 16 bm. o godz. 8 wiecz. uroczysty wieczór ku uczczeniu pamięci Stanisława Wyspiańskiego. Przemówienie o Wyspiańskim, które wygłosi kierownik literacki teatru p. prof. A. Munnich. Artyści odegrają „Legion” (obraz ostatni); pozatem w programie deklamacja utworów lirycznych Wyspiańskiego w interpretacji p. Józefa Leśniewskiego, „Noc Listopadowa” (obraz I) i scena z Wernyhora z aktu II. „Wesela”.

W sobotę, dnia 17 bm. o godz. 8-jej wieczorem poraz czwarty. „Kiki”.

Nabożeństwo za duszę ś. p. Narutowicza. Dn. 16 bm. o godz. 8.30 rano odbędzie się w kościele św. Jana w Toruniu oficjalne nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Prezydenta Rzplitej Polskiej Gabriela Narutowicza. Nabożeństwo odbędzie się przy udziale przedstawicieli miejscowych, władz i urzędów.

Omali nie zatrucie gazem Dnia 13 bm. w czasie wypróbowania gazomierza w fabryce „Gazomierz” w Toruniu ogolił zatruciu robotnik Zieliński Jan, zamieszkały przy ul. Rybaki 41. Zawezwane pogotowie ratunkowe zastosowało budzenie nieszczęśliwego aparatem tlenowym i tym sposobem zdołano uratować Z. od niechybnej śmierci. Chorego odwieziono do szpitala miejskiego.

Przedłużenie werbunku. Zarządzony swego czasu werbunek nowych członków do szeregów sokolich, przedłużony został do końca roku. Zliczanie wyników werbunku i wynagrodzenie najgorliwszych w tej pracy nastąpi w styczniu 1928 roku.

Zebrał miesięczne Urzędników Państwowych D. O. K. VIII w Toruniu odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 7 wiecz. w koszarach Piłsudskiego. Obecność wszystkich członków konieczna.

Posiedzenie sejmiku powiatu toruńskiego odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 10.30 w gmachu starostwa powiatowego ul. Wały w Toruniu.

Przyjęcie do związku „Sokoła” lubickiego pod Toruniem. Przewodnictwo Związku na posiedzeniu dnia 25 z. m. przyjęło do związku zgłoszone nowozałożone gniazdo Lubicz pod Toruniem, z przydziałem do okręgu IV. Tymczasowy zarząd gniazda Lubicz zwoła na dzień 18 grudnia br. walne zebranie wszystkich członków, na którym nastąpi uroczyste powitanie gniazda przez przewodnictwo okręgu, odebranie przyrzeczenia od członków, wybór stałego zarządu i wprowadzenie go w urzędowanie.

Zebrał zarządu rady okręgowej na okręg wyborczy 31 — Toruń odbędzie się w Toruniu, dnia 16 bm. o godz. 7 wiecz. w restauracji pod „Lwem”, ul. Łazienna.

Na porządku dziennym pomiędzy innymi obecny stan przedwyborczy.

Obchód rocznicy śmierci generała Bema w Toruniu. Dnia 12 bm. w rocznicę śmierci gen. Bema odbyła się w Teatrze Miejskim w Toruniu uroczysta akademja ku czci tego bohatera narodowego. Teatr Miejski wypełniony był po brzozi publicznością. Obecny był również na akademji wojewoda pomorski Młodziejowski,

Nowe prawo łowieckie.

Zatwierdzony w dn. 18 listopada przez Radę Ministrów projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie łowieckim rozpoczyna nowy okres w dziejach polskiego myśliwstwa.

Kończy się chaos prawny, w czasie którego 7 ustaw normowało sprawy łowieckie w państwie, utrudniając władzom administracyjnym nadzór nad prawidłową gospodarką. Tworzy się podstawa gospodarstwa łowieckiego, oparte na nowoczesnych zasadach hodowlanych które umożliwią stworzenie z łowiectwa ważnej gałęzi bogactwa narodowego. Począyna się ochrona rzadkich, ginących dziś zwierząt łownych i u-normowanie ochrony całokształtu zwierzo-stanu, zgodnie z wymaganiami życia, które oddaliło się znacznie od skostniałych i przężytych ustaw b. państw zaborczych.

Ważną rzeczą jest sprawiedliwe unormowanie przez nową ustawą szkód, wyrządzanych w polach i plonach rolnych przez zwierzynę. Jeszcze ważniejsze — są surowe przepisy karne za wykroczenia przeciw ustawie, a zwłaszcza za wykarstwo, kłusownictwo i zabijanie zwierzyny w czasie ochronnym.

Nowy projekt ustawy reguluje służbie i pożytecznie zagadnienie handlu zwierzyną, stojąc na stanowisku, iż nielegalny handel jest najwydatniejszym i najniebezpieczniejszym sojusznikiem kłusownictwa.

Projekt nowej ustawy łowieckiej, wprowadzając normy umożliwiające przeprowadzenie selekcji (doboru) prawidłowych myśliwych, przy uzyskiwaniu kart łowieckich oparty jest na zasadach, pozwalających roz-począć w dziedzinie łowieckiej okresu praworządności, ładu i rozkwitu.

oraz pp. prezes sądu apelacyjnego Ruszczyński, kurator Szewmin, komendant Obozu Szkoły Artyl. gen. Pych i wielu innych.

Na scenie wśród zieleni i pięknej dekoracji widniał na tle wielkiego kobierca z Orlem białym portret gen. Bema K przed nim dwa płonące znicze.

Program akademji rozpoczął się odegraniem przez orkiestrę 63 pp. pod batutą kapelmistrza por. Grabowskiego hymnu narodowego polskiego i węgierskiego, poczem słowo wstępne wygłosił rotmistrz Naimski. Prelegent z właściwą sobie swadą oratorską i w barwnych słowach nakreślił piękną postać gen. Bema, za co też nagrodzono go rzesistami oklaskami. Następnie por. Juskiński odśpiewał pięknie arję Stefana ze „Straszego Dworu” i arję z opery „Cavalleria Rusticana” przy akompanjamentie p. Wycisłówny. P. Uliński, artysta Teatru, zadeklamował wyjątki z „Nocy Listopadowej”, Wyspiańskiego, P. Beszczyński zaś odśpiewał arję Jontka z opery „Halka”, P. Gawlikowska, arję z pierwszego aktu „Halki” i arję Maryny z „Sprzedanej narzeczonej”. W końcu programu orkiestra 63 p. p. odegrała kilka utworów poważnych, pomiędzy innymi i tańce węgierskie Branusa.

Z koncertu Pom. Towarzystwa Muzycznego w Toruniu.

Koncert, który się odbył w Toruniu staraniem Pom. Tow. Muzycznego w dniu 11 bm., z którego dochód przeznaczono na cele dobroczynne i oddano do dyspozycji Koła Ziemianek, nietylko zainteresował ale uchwycił wprost obębną na nim publiczność bogatą i wyborową programem i nad wyraz artystycznym wykonaniem utworów Glucka, Mozarta, Beethovena, Chopina, Szumana, Wieniawskiego, Czajkowskiego, Liszta, Debussyego, Karłowicza i Popławskiego. Wykonawcami byli profesorowie toruńskiego konserwatorium muz. a mianowicie pani Janina Maltzowa (fortepjan), p. Ostaszewska-Kozłowska (śpiew) i p. Wojciechowska (skrzypce). Bajeczna technika i głębokie zrozumienie utworów, granych przez p. Maltzową w zupełności harmonizowały z przepiękną kontyleną p. Wojciechowskiej, której gra, niekiedy łagodna niby śpiew słowicy, to znowu płacząca, tryskała od czasu do czasu szczerym temperamentem. Aksamitny i cudownie zabarwiony głos p. Kozłowskiej, która z wielkim artystem otworzyła szereg pieśni, brzmiał czysto i peino. Śpiewaczka zapoznała publiczność toruńską z przepięknymi i głęboko pomyslanymi kompozycjami p. Marcellego Popławskiego, przyczem dzielnie popisała się p. Koczarwczanka, uczernica konserwatorium w Toruniu.

ZMARLI.

Ś. p. Roman Grabla-Mściśzewski, zasłużony działacz na Kaszubach, zmarł w Mrocy.

Ś. p. Michał Płoszej, przodownik policji państw. w Lubichowie.

Ś. p. Bernard Foit, radny miasta Wejherowa, długoletni b. urzędnik rzeźni inżyskiej.

Ś. p. Barbara z Poplińskich Różańska w Poznaniu.

Ś. p. dr. med. Józef Zieliński, radca ministerjalny, w Warszawie.

Ś. p. ks. Ryszard Malinowski, licencjat prawa ekonomicznego, kanonik kapituły łódzkiej, b. prefekt szkół w Łodzi.

Z Grudziądza.

Dyżury aptek. Do 17 bm. dyżurują apteki: pod „Koroną” przy ul. J. Wybickiego 39, tel. 137 i apteka pod „Złotą gwiazdą” przy ul. Chełmińskiej nr. 26, tel. 399.

Kalendarzyk teatralny.

Czwartek, 15 bm. godz. 7.30 wiecz. ceny miejsc zmniejszone od 50 gr. do 2 zł. „Świerszcz za koniem”.

Piątek, 16 bm. teatr nieczynny.

Sobota, 17 bm. godz. 7.30 wiecz. Po raz pierwszy „Zbójcy” Schillera.

Niedziela, 18 bm. godz. 12.30 w południe. Akademia ku uczczeniu pamięci St. Przybyszewskiego.

Niedziela, 18 bm. godz. 3.30 po poł. po cenach zmniejszonych od 50 gr. do 2 zł. po raz ostatni „Fura słomy”.

Niedziela, 18 bm. godz. 7.30 wiecz. po raz drugi „Zbójcy” Schillera.

Z Teatru Miejskiego. Akademia ku uczczeniu pamięci St. Przybyszewskiego. Prof. St. Jasiński mówić będzie o „Idee polskiej w twórczości St. Przybyszewskiego”, a prof. dr. Lubbecki na temat: „Dzieła St. Przybyszewskiego”. Artysta R. Tański wypowie wyjątki z niektórych utworów Przybyszewskiego. Popisy chóru i orkiestra 64 p. p. dopełnią całości. Bilety w cenie 50 gr. do 1 zł oraz dla młodzieży po 20 gr. już nabywać można w dziennej kasie teatru.

Telefon w dziennej kasie teatru w dniu wczorajszym został założony nr 8.30. Dzienna kasa teatru nieści się przy pl. 23 Stycznia nr. 18 w składzie cukrów i czekolady „Luxus” i czynna jest od 9 rano bez przerwy przez cały dzień a pozostałe bilety sprzedaje kasa przy wejściu do teatru na godzinę przed rozpoczęciem.

Powrót prezosa Marchlewskiego. Prezes Związku Tow. Kupieckich p. Tadeusz Marchlewski bawił na konferencji polsko-niemieckich sfer handlowych w Berlinie (jak o tem już pisaliśmy). Prezes M. powrócił obecnie już do kraju.

Chór męski „Echo”. Walne zebranie chóru męskiego „Echo” odbędzie się w czwartek, dn. 15 bm. w lokalu „Gospoda Abstynentów”, ul. Radzyńska. Porządek obrad: m. in. sprawozdania zarządu i wybór nowego zarządu.

Konny „Sokół” w Grudziądzu! Zebranie oddziału „Sokoła” konnego odbędzie się w piątek, 16 bm. o godz. 8-iej wiecz. w lokalu Kellasa

przy ul. J. Wybickiego. Na porządku obrad, omówienie lekcji (ćwiczeń) jazdy konnej.

Wszyscy druhowie, którzy się zapisali do oddziału, jak niemniej byli kawalerzyści oraz ci, którzy swą służbę wojskową chcieliby odbyć przy konnicy, wzywa się do zapisania pod sztandar „Sokoła”.

Wystawa książek gwiazdkowych T. C. L. i obrazów Pomorskiej Szkoły Sztuk Pięknych otwarta zostanie w muzeum.

Sekcja Tenisowa przy „T. S. Olympja”. Roczne walne zebranie sekcji odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 8 wiecz. w hotelu p. Kellasa przy ul. Wybickiego. Ze względu na bardzo ważny porządek obrad, obecność wszystkich członków konieczna. Treniny w „Ping-Pong” odbywają się codziennie, lecz tylko dla członków w „Domu Towarzystw”.

Zebrawie konstytucyjne Tow. Przyjaciół Nauk i Sztuk Pięknych. W niedzielę, dn. 18 bm. o godz. 3.30 popoł. odbędzie się w sali rady miejskiej zebranie w celu założenia Tow. P. N. i Szt. P. Do komitetu organizacyjnego należą m. in. ks. prałat Dembek, prezydent miasta p. Włodek, prezes rady miejskiej, p. mec. Szychowski, prezes Pom. Izby Rzemieślniczej p. dyr. Grobelny, kapitan Dulna, prof. p. Szczepkowski, prof. p. Koźlik i red. Sobociński.

Posiedzenie Ra'joklubu. W sobotę, dnia 17 bm. o godz. 7.30 wiecz. odbędzie się w lokalu p. Kellasa zebranie radjoamatorów Sympatycki klubu mile widziani. Referaty: 1) O falach krótkich i długich. 2) Jak walczyć z przeszkodami odbioru? 3) Pokaz aparatu z lampą wielokrotną.

Zawody gry skatowej urządzone w ub. niedzielę w „Gospodzie Abstynentkiej”. Do tej interesującej gry skatowej zasiadło około 60, zdaje się najlepszych, graczy Grudziądza. I nagrodę pieniężną w wysokości 70 zł zdobył p. Wacław Robert (punktów 1365). II — przyznano p. Szulcowi Karolowi (1357 punktów). Wydano także 4 nagrody po 10 zł oraz 6 nagród po 5 zł. M. in. zdobył nagrodę p. Michał Konarkowski.

Po ogłoszeniu tego wyniku bawiono się dalej z pełną żywotnością do godz. 1-iej w nocy.

Na niedzielę, dnia 18 bm. na godz. 6 wiecz. uchwalono powtórzyć te zawody, które rozbudzą zapewne jeszcze większe zainteresowanie wśród „skaciarzy”.

Firma

Przemysł Drzewny „Strug” Sp. Akc. w Grudziądzu poszukuje kilku wykwalifikowanych pracowników tani-cerskich. 30304

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu żnińskiego odbędzie się w niedzielę, 18 bm. o godz. 12 w poł. w lokalu p. Rucińskiego w Żainie.

Zebranie rzemieślników rolnych pow. wągrówińskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 18 bm. o 12.30 w Wągrówcu w lokalu p. Wierzyjskiej przy Targowisku.

Spytajcie waszego lekarza

a powie on wam, że „Hygenol” jest najlepszą zasypką dla dzieci. (30469)

Dymisja starosty morskiego.

„Monitor Polski” z dnia 14 grudnia donosi: P. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 7 grudnia 1927 r. zwolnił na własną prośbę starostę morskiego w Gdyni generała brygady Marjusza Zaruskiego ze służby państwowej.

Władze zbierają obecnie materiały, celem powzięcia decyzji w sprawie nowego podziału wybrzeża morskiego.

Nowy statek polski „Tczew” przybył do Gdyni.

Gdynia, 14. 12. (Pat.) Do Gdyni przybył statek „Tczew” o pojemności tysiąca ton, nabyty w Holandii dla żeglugi polskiej i stanął w porcie, gdzie uskutecznione będą przeróbki, odpowiadające wymogom naszego klimatu.

Skandal w Gdyni.

Znany obywatel aresztowany za przemyślnictwo.

Z Gdyni donoszą: Sensacją dnia jest przytrzymanie na gorącym uczynku przemyciasta towarów znanego obywatela miasta i, jak słychać, członka rady miejskiej, którego nazwisko władze trzymają jeszcze w tajemnicy.

Kto wygrał na loterii?

W drugim dniu ciągnięcia II klasy 16 loterii państwowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

- 30 000 zł. nr. 95441.
- 15 000 zł. nr. 17234.
- 1 000 zł. nr. 10099 33550.
- Po 500 zł. nr. 52739 120261.
- Po 300 zł. nr. 56688 94725 99161.
- Po 200 zł. nr. 24374 48467 49471 54258 65420 65690 70697 81091 87062 90662 96476 104877 105364 108140 114576.
- Po 175 zł. nr. 6052 6494 7250 7648 7792 11219 19665 22011 24061 38177 38194 43524 45075 52944 55187 60158 61960 65189 69420 71238 76951 79332 80785 81716 88781 92186 92830 92955 95508 96320 97302 99760 99489 99737 100645 101087 104306 105374 107427 109011 109517 110249 115880 117559 124592 125447 125724 128229 128243 128439.

Zjazd delegatów niższych pracowników technicznych poczty i telegrafów okręgu bydgoskiego.

Dnia 11 bm. odbył się zjazd delegatów niższych pracowników technicznych poczty i telegrafów okręgu bydgoskiego. Zjazd otworzył prezes okręgowy, grupy technicznej, p. Warszynski, witając przybyłych delegatów: z Poznania, Inowrocławia, Mogilna oraz wiceprezesa zarządu centralnego, p. Wollfa z Damasławka. Następnie przewodniczący zjazdu objął p. Lewandowski z Grudziądza a do biurka sekretarskiego zasiadł p. Spychalski z Bydgoszczy.

Sprawozdanie z działalności zarządu okręgowego zdał prezes Warszynski i sekretarz Poturski. Udzielono jednogłośnie ustępującemu zarządowi absolutorjum.

Przeprowadzono następnie wybory nowego zarządu, w skład którego weszli pp.: Żurawski — jako prezes, Szulc — wiceprezes i Giers — sekretarz.

W wolnych wnioskach uchwalono szereg postulatów, dotyczących poprawy bytu niższych pracown. technicznych. Stwierdzono, że organizacja rozwija się, a liczba członków stale wzrasta. Nowo-wybrany prezes, zapewniając o swej usilnej pracy dla dobra organizacji, zakończył obrady hasłem: „Cześć!”

Ostatnie zdarzenia światowe

pouczające wykłady, śpiew. muzykę, teatr etc. przez moje

radjoodbiorniki.

Cała rodzina cieszy się!

Mam olbrzymi wybór pierwszorzędných aparatów, głośników oraz wszelkich akcesoriów.

A więc na Gwiazdkę radjoodbiornik od

Zakaszewskiego

Centrala Optyczna (2829)

Bydgoszcz, Gdańska 7. Tel. 1099.

KRONIKA

Bydgoszcz, czwartek 15. grudnia 1927 r.

KALENDARZYK.

Dziś w czwartek Wiktor. Jutro w piątek Euzebjusza. Wschód słońca o godzinie 8. 6. Zachód słońca o godzinie 3. 44.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 12. bm. do poniedziałku 19 bm. dyżurują następujące apteki: 1. Apteka Centralna, ul. Gdańska. 2. Apteka pod Lwem, Okole.

Muzeum Miejskie przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10-1 i od 5-7 wieczorem. Obecnie w muzeum wystawa zbiorowa prof. K. Jabrowskiego i p. W. Gentil-Tippenhauer.

Wypożyczalnia książek „Lektora”, ul. Gdańska 141. otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

W dniu dzisiejszym dany będzie dramat Stanisława Wyspiańskiego „Bolesław Śmiały” w zbiorowym wykonaniu całego zespołu artystycznego z p. Sawickim w roli tytułowej.

Jutro w piątek „Fura słomy” Z. Kaweckiego w koncertowym zespole.

W sobotę popołudniu o godzinie 4 po cenach najniższych tak serdecznie przez naszych milusińskich przyjmowana bajka Orta „Zaczarowana królewna”, wieczór o godz. 8 tak lubiane u nas „Dzwony Corneville”.

W próbach „Gdy się Chrystus roził” najnowszy utwór utalentowanego poety E. Zeradłowicza oraz głośna operetka „Adieu Mirel”.

Kochany Augustynek po cenach znacznie znizonych dany będzie w nadchodzącą niedzielę o godz. 8 wieczorem.

— Liga Katolicka. Trzeci wykład religijny z ramienia Ligi Katolickiej wygłosi p. prof. Bałachowski na temat: „Katolicyzm w Japonji” w piątek dnia 16 grudnia br. o godzinie 7 wiecz. w salce parafjalnej. Uprasza się o liczne przybycie.

Do wyborców m. Bydgoszczy.

Przypominamy, że najwyższy już czas oddawać formularze ze spisem osób na cele wyborcze. Formularze, o ile nie dostarczył ich właściciel czy gospodarz domu, o trzymać można w Ratuszu, pokój nr. 5 lub w biurze spisu wyborców przy ul. Konarskiego nr. 6. Wszystkie rubryki formularza należy wypełnić dokładnie i czytelnie, podać na drugiej stronie dokładnie adres i wypełniony oddać w przeciągu dni najbliższych w Ratuszu pokój nr. 5 lub w Biurze spisu wyborców przy ul. Konarskiego nr. 6. Sprawa ta ważna nadzwyczaj i pilna. niezatwierdzenie jej bowiem należyte pociągnąć może za sobą nominację na liście wyborców i naraża na kłopoty wobec trudności związanych z reklamacją. Kto chce zatem mieć pewność, że znajdzie się na liście wyborców, musi wypełnić wszystkie rubryki formularza jaknajdokładniej i wypełniony oddać jaknajprędzej w Ratuszu, pokój nr. 5 lub w Biurze spisu wyborców przy ul. Konarskiego nr. 6.

— Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce: Na wschodzie i północnym wschodzie w dalszym ciągu pochurno. Poza tem pogoda zmienna z przejaśnieniami. W całym kraju, a zwłaszcza na wschodzie, umiarkowane lub niewielkie opady śnieżne, i lekkie, kilkustopniowy mróz. Słabe wiatry zachodnie, potem północno-zachodnie.

— „Deszcz Róż”. Dziś w czwartek nieodwołalnie ostatni raz wyświetlać będzie kino, Domu Katolickiego Miedza 2 (przy ul. Nakielskiej 1. pierwszy przystanek tramwajowy za Szkołą Przemysłową) ten wzruszający do głębi film, osnuty na tle życia św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Kto zmudzi tę ostatnią okazję napewno pożałuje. Początek seansów o godz. 5 i 8. Ceny zmniejszone.

— Pięćmiesięczny wieczorny kurs handlowy przy miejskiej szkole handlowej. Wobec licznych zgłoszeń i ustawicznych zapytań dyrekcja szkoły podaje do wiadomości interesowanym, że nowy pięćmiesięczny Wieczorny Kurs Handlowy rozpocznie się w pierwszych dniach stycznia u. r. Zgłoszenia przyjmuje dyrekcja codziennie w godzinach od 9-12 w gmachu szkolnym przy ul. Jagiellońskiej 24. tel. 16-51.

— Obojęd gwiazdkowy Związku Pracowników Kupieckich odbędzie się w niedzielę, dnia 18. bm. o godz. 20-tej w sali hotelu Lengninga przy ul. Długiej 56. na który członków wraz z rodzinami uprzejmie zaprasza. Celem wspólnego obdarzenia podarkami przez gwiazdora, zarząd prosi, aby każdy oddał przy wejściu jeden podarek opakowany.

— Zgłoszenie łóżek Pogotowiu Ratunkowemu przez szpital. Ukazało się nowe rozporządzenie policyjne, według którego wszystkie szpitale (lecznice) położone w obrębie miasta Bydgoszczy są zobowiązane podawać Pogotowiu Ratunkowemu przy Strazy Ogniowej codziennie wieczorem o godz. 7.30 ustnie lub telefonicznie ilość wolnych i zajętych łóżek dla chorych.

— Ostre strzelanie. Dnia 17 grudnia 1927 r. przeprowadzać będzie 62 pułk piech. wkp. na strzelnicy bojowej 15 dyw. piech. wkp. (plac ćwiczeń Jachcice) ostrą strzelanie. Ubezpieczenie zapewnione przez własne posterunki.

— Szkoła kat. Bydgoszcz-Jachcice zaprasza Szan. Rodziców i Opiekunów na konferencję wywiadowczą, która odbędzie się w niedzielę, dnia 18 grudnia br. od godziny 11.30-3 w gmachu szkolnym.

— Rozdanie nagród. Dziś w czwartek, 5 bm. o godzinie 8-iej wieczorem zamyka się strzelanie konkursowe o nagrody u p. Jaśniewskiej, ul. Poznańska 20, urządzona przez Tow. Powstańców i Wojaków Wilczak-Okole. poczem nastąpi rozdanie nagród zwycięzcom. Zatem kto jeszcze nie brał udziału, ten niechaj spieszy się do p. Jaśniewskiej na ulicę Poznańską 20, aby później nie czynił sobie wyrzutów sumienia, i nikt nie pożałuje tego, że brał udział w strzelaniu, gdyż drogie nagrody, jakie ofiarowało towarzystwo, będą dla jednego niespodzianką gwiazdkową.

— Kino dla młodzieży szkolnej. Szkoła Wydziałowa Męska urządza przedstawienia kinowe od soboty, 17 bm. począwszy z następującym programem:

- 1) Ćwiczenia wojskowe w Rembertowie,
- 2) Ocean Spokojny.
- 3) Dramat: „Detektyw” — albo „Dla Ciebie, Polsko”.
- 4) Komedyjka.

Porządek zwiedzeń: Sobota: o godz. 2.45 szkoły powszechne, wst. 10 gr., o godz. 4.15 żeńska młodzież szkolna, wst. 20 gr., o godz. 5.45 wydz. męska, wst. 20 gr. Niedziela: o godz. 2.30 niższe klasy szkół średnich, wst. 20 gr., o godz. 4. wyższe klasy szkół średnich, wst. 20 gr., o godz. 6. wyższe klasy szkół średnich wst. 30 gr.

— Zasiłek dla rodzin rezerwistów. W „Dzienniku Ustaw” (nr. 109, poz. 926) ukazało się rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 19 września 1927 r. w sprawie zasiłków dla rodzin osób, powołanych na ćwiczenia wojskowe.

— Wartość jednego grama czystego złota będzie odtań ogłoszona w formie obwieszczeń ministra skarbu w Monitorze Polskim z końcem każdego miesiąca na miesiąc następny.

Na Gwiazdkę!

- Crêpe de chine, szer. 100 cm. zł. 10.90
- Crêpe de chine deseniowy . 13.50
- Crêpe Georgette szer. 100 cm. 13.50
- Crêpe Satin . . . . . zł. 15.-
- Japon, -zew. 95 cm. 7.90
- Płaszczowe włos. szer. 145 cm. 13.60
- Kraty cz. wełn. szer. 145 cm 13.50

„CZESANKA” Gdańska 157.

MARYSIENKA
Początek o godz. 6.40 i 8.50

„POKUSY ZMYŚLOWEJ

KOBIETY”

dramat w 9-ciu aktach, oraz farsa w 8-miu aktach p. t. „Czerwone światło”.

(30461)

Infety, Damasty, Słotna

pościelowe i bielizniane, obrusy, kapy, ręczniki, batusty i opale bielizn. do eca w wielkim wyborze i najniższych cenach
H. M. Schulz
ul. Gdańska 25 (róg ul. Śniadeckich.)

PROGRAM W KINACH.

Kino „NOWOŚCI“, „Metropolis“ wielkie arcydzieło filmowe dziś, po raz ostatni ukaże się na ekranie. Wspaniałe dzieło genialnego Fryderyka Langa wzbudziło największe zainteresowanie, nie dziw więc, że cieszy się olbrzymim powodzeniem.

„KRISTAL“. Dziś, ostatni raz „Córka szatana“, ładny dramat w 10 aktach oraz komedia sportowa „Pajednek na wodzie“ i dziennik. Razem 13 aktów.

„MARYSIENKA“ dziś, występuje z premierą farsy pt. „Czerwone światło“ oraz dramatu pt. „Pokusy zmysłowej kobiety“.

CORSO wyświetla potężny sensacyjny dramat z życia korsarzy morskich p. t. „Kochanka Czerwonego Djabła“. W roli głównej Amletto Norelli i Edy Darceła. Nadprogram.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

„Sokol“, Bydgoszcz I. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dn. 15 bm. o godz. 20-tej w lokalu p. Baekera, przy ul. św. Trójcy. Na zebraniu wygłosi odczyt p. inż. Lisiecki. O liczny udział uprasza się.

Grono Przyjaciół Sceny. Dziś, w czwartek, o 7.30 w Strzelnicy schadzka koleżeńska. Uprasza się członków o składanie adresu, celem wysłania zaproszeń na bal sylwestrowy.

Związek Kupców Tytoniowych. Zebranie miesięczne w piątek, 16 bm. punktualnie o 20-tej w lokalu Sekretariatu przy ul. Jagiellońskiej 25, parter prawo. Porządek obrad podaliśmy w rozesłanych zaproszeniach.

Baczność, Tow. Polsko-Katolickich Robotników parafii św. Trójcy! Pogrzeb członka naszego ś. p. Józefa Mazurowskiego odbędzie się w piątek, dn. 16 bm. o godz. 3.30 popoł. z domu żałoby ul. Chocimska nr. 6 na nowy cmentarz. O jak najliczniejszy udział członków w pogrzebie prosi zarząd.

Halka. Dziś, lekcja śpiewu o godz. 8 wieczorem. Zarazem posiedzenie komisji zabawowej.

Klub Sportowy Ostromecko. Trening bokserki odbędzie się dziś, dn. 15 bm. o godz. 7.30 wicz. u p. Mellera, plac Piastowski. Prosimy o jak najliczniejsze przybycie oraz przyniesienie krótkich spodenek. Sala ogrzana. Amatorzy boksu mile widziani.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Nadzwyczajne zebranie Związku Właścicieli Auto-dorożek odbędzie się w czwartek, dnia 15 bm. o godz. 8-iej w lokalu posejden „Harmonja“ przy ul. Marcinkowskiego 1.

Zebranie Ch. Z. Z. filji 8 Dyonu Samochodowego odbędzie się w piątek 16 bm. o 3.30 w lokalu p. Bielańskiego, przy ul. Szczecińskiej róg Hetmańskiej.

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

Poznań, dnia 14. 12. 1927 roku.
płacono za 100 kg. w zł.

Żyto	33,50—39,50
Pszenica	46,50—47,50
Jęczmień	39,50—41,00
Jęczmień zwykły	33,00—35,00
Owies	32,50—34,25
Mąka żyt. 65 proc. z wor. stan.	00,00—57,00
70	00,00—55,50
Mąka pszen. 65	67,00—71,00
Otręby żytnie	28,00—29,00
pszen.	27,50—28,50
Rzepak	61,00—68,00
Groch polny	48,00—53,00
Groch wictoria	61,00—62,00
Ziemiaki jadalne	—
Ziemiaki fabryczne 16%	5,80—6,00

Giełda warszawska

z dnia 14 grudnia
Akcje: w złotych:

Bank Polski	154,75—154,50
Bank Dyskontowy	—123,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	—87,00
Firley	—51,00
W. T. Węgla	104,00—106,00
Lilpop	3,07—8,25
Modrzejów	8,70—8,75
Ostrowieckie Zakłady	—66,75
Starachowice	63,50—62,00
Zyrardów	—16,50
Borkowski	—3,70

Bank Polski płacił dnia 15 grudnia za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funty szterlingów	43,32
franki szwajcarskie	171,41
franki francuskie	34,96
marki niemieckie	211,69
guldeny gdańskie	173,00
liry włoskie	48,16

Stan wody w Wiśle w dniu 15. grudnia rano: Zawichost 1,66, Warszawa 1,10; Płock 2,17; Toruń 0,32; Foridon 0,33; Chełmno 0,26; Grudziądz 0,24; Korzeniewo 0,49; Piekło —0,38; Tczew —0,67; Einlage 2,30; Schiewenhorst 2,40.

Przetarg przymusowy.

W sobotę, dnia 17 grudnia 1927 r. o godzinie 10-tej przed południem sprzedawac się będzie przy Nowym Rynku nr. 1, walcie 3, najwięcej dającym za natchmiastową zapłatą następująco:

biurka, stoły, szafy do akt, lustra, kasę „Nati nal“, futer i do futer, dwa pary trzewików, 105 natychmiastową zapłatą następująco: zegarek kieszonkowy, oponę i części samochodowe, chodniki kokosowe kanapy, rower męski, leżanki i maszyny szewskie, 1 sztuk kleszonów, wodotrysk pokojowy (z elektrycznym zapędem), prasę kopijową, szafę żelazną, maszynę do pisania jednego psa, większą ilość wazonów, herbatników, skarpet i pańczoch oraz wiele innych drobnych przedmiotów.

Powyższe przedmioty można obejrzeć godzinie przed licytacją. (30501)

Bydgoszcz, dnia 14 grudnia 1927 r.

Oddział Egzekucyjny przy Magistracie miasta Bydgoszczy.

Sprzedż przymusowa.

W sobotę, dnia 17 bm. o godzinie 10-tej przed oł. przy ulicy Sieradzkiej 8, sprzedam publicznie:

Bufoł, kredens, ramę do stojącego zegara, ławkę stolarską i inne drobne surawce wyrobów stolarskich, najwięcej dającym za natchmiastową zapłata. Kucharz, kom. sąd. z pol. ul. Jagiellońska 50.

Państwowe Nadleśnictwo Bartodzieje pow. Bydgoszcz

sprzeda przez licytacją w poniedziałek, dnia 19 grudnia 1927 r. o godzinie 9.0 w restauracji p. Kolańczyka w Watownicy, pocz. Brzoza, dla potrzeb lokalnych z dopuszczeniem handlarzy i przemysłowców drewnnych

drewno użytkowe

około 216 m³ oraz większą ilość drewna opałowego

jak to: szczepki, wałki i gałęzie I-IV kl. (draży w całym długosciach) z następujących leśnictw: Brzoza, Emiljanowo, Zimnawoda i Małe Bartodzieje

Warunki sprzedaży ogłosz się przed licytacją. 30477) Nadleśniczy Państwowy

Obwieszczenie.

Dla utrzymania oraz budowy dróg powiatowych na rok 1928/29 potrzebną jest dostawa niżej podanego materiału.

L. p.	Nazwa drogi	Ilość mtr. ³			
		kamienia po.nego	brukowca	żwiru	piasku
1	Kostrzyn—Toruń	633	391	455	360
2	Mąty Kruszw ca-Radziejów	508	260	538	150
3	Strzelno—Nożyczyn	666	120	365	120
4	Chełmce—Karsk	867	—	155	—
5	Strzelno—Kruszwica	951	—	363	—
6	Kruszwica—Młyny	393	—	408	—
7	Kruszwica—Wolawapowska	264	—	161	—
8	Strzelno—Podbielsko	93	—	—	—
9	Kuśnierz—Wilczyn	—	20	46	20
10	Budowa drogi Janowice-Zerniki	—	509	100	—
11	„ „ Nożyczyna-Skulsk	1000	—	—	—

Oferty zamknięte na powyżej wymieniony materiał względnie częściowe ilości loż budowe lub wagon załadowania nadesłać należy do dnia 20. bm. do

Powiatowego Urzędu Budownictwa w Strzelnie. Otwarcie ofert nastąpi dnia 21. bm. o godz 9 rano w obecności reflektantów. (30412)

RESZTKI

materiałów wełnianych, zimowych, na kurtki, płaszcze i ubrania męskie po cenach kosztu

30499

Fabryka koni męsk. „INDUSTRIA“ ulica Kujawska 125 tramwaj zielony, rynek Zbożowy.

UWAGA! **BACZNOŚĆ!**

Ważne dla matek i dzieci!

Szanownej P. T. Klienteli podajemy do wiadomości, że piwo nasze: leczniczo-słodowe

„MATUS“

po sprowadzeniu specjalnych drożdży czystej kultury z Kopenhagi doprowadziliśmy znów do nadzwyczajnej dobroci i słodkiego smaku.

Piwo to wypuszczamy z dniem 15. bm. i można je nabyć we wszystkich restauracjach i składach kolonialnych.

Z poważaniem (30492)

BROWAR BYDGOSKI Sp. z o. o.
Bydgoszcz, Ustronie nr. 6 — tel. 16-03 i 16-02.

Poszukujemy stolarza

który wyrabia kopyta do trzewików oraz pantofli drewnianych.

Oferty należy skierować pod adres:

W. WEYNEROWSKI I SYN
fabryka obuwia
Bydgoszcz, ul. Chocimska 5. 30362

Garnitury kuchenne to nowych modnych wzorach poleca (30406)

F. Kreski
Gdańska 2

10 cieśli

poszukuje na 3 miesiące budowniczy 3 487

R. Łaganowski,
Gdańska 102 Tel. 139.

MODELKA

figura 44 może się zaraz zgłosić

Bydgoski 30524
Dom Towarowy

Na gwiazdkę poleca codziennie świeże marcepany pierniki i smacznej dobroci czekoladki jak również ładne tanie bombonierki Z. Matuzakowa, Gdańska 20.

Przetarg przymusowy.
Dnia 21. 12. 27 r. o godz. 12-tej w południe sprzedawac się będzie najwięcej dającym za gotówkę przed oberża p. Otręby w Lisewie pow. Chełmno (30510)

3 krowy dojne

Chełmno, dnia 13. 12. 27 r. Lange, egz. pow.

Przetarg przymusowy.
Dnia 19. 12. 27 r. o godz. 12-tej w południe sprzedawac się będzie najwięcej dającym za gotówkę przed oberża w Różnowie, pow. Chełmno (30509)

1 konia

Chełmno, dnia 13. 12. 27 r. Lange, egz. pow.

BACZNOŚĆ DRUKARZEI Na życzenie p. Inspektora Pracy, zwołuje się w niedzielę o godz. 10-tej przedpoł. do „Ogniska“ zebranie wszystkich Drukarzy. Gremjalne przybycie pożądanę.

Praktyczne podarki gwiazdkowe

jak:

Płaszcze zimowe, ubrania, smokingi, kurtki zimowe, kurtki skórzane, siodnie kamgarnowe, bruczesy, kapelusz, czapki sportowe, czapki skórzane, pończochy sportowe, koszule wierzchnie jedwabne, popielinowe, tularowe, zefirowe, perkalowe, frakowe, smokingowe, koszule nocne, krawaty, skarpetki jedwabne, wełniane, bawełniane i nicane, rękawiczki skórzane na baranku, wełnie i tkaneli, rękawiczki napra, glacee, rękawiczki wełniane i trykotowe, szelki, podwiązki, getry, kołnierzyki sztywne, miękkie i gumowe, chusteczki, szle jedwabne i wełniane, laski, parasole, trykotarza, koszule, kalesony i katanany, trykoty „Jaegera“, kamizelki wełniane, pullovery, frakowe kamizelki jedwabne i t. p. artykuły w wielkim wyborze po cenach bez konkurencyjnych

30493) poleca

Stefan Fechner & L. Nowacki

właściciel: STEFAN FECHNER
Bydgoszcz, ulica Mostowa 5.

Polecam

meble wszelkiego rodzaju

od najtańszych do na lepszych tylko w solidnym wykonaniu

meble galanterijne

Fabryki Mebli Giętych Thonet bardzo stosowne

PODARKI GWIAZDKOWE

a mianowicie:

fotele bujające
etażerki do nut
postumenty do nut
krzesła do fortep. na srułko
foteliki dla dzieci
różne stoliki
garderoby
fotele przed biurka jas. i ciem
stoliki do palenia
także z płytą mosięzną
piękne garnitury do salonu i przedpokoju i wiele innych

WŁASNE WARSZTATY

Antoni Górecki, Bydgoszcz
Wełniany Rynek 3. (30500)

F-ma Mebli
„Górnoślazaków“, Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 56 obok Gdańskiej, tel. 1025. znane, najtańsze i najsolidniejsze źródło zakupu nowych i mało używanych pojedynczych i dwukwintnych mebli jak: dybowe pustowne jadalki, sypialki, pokoje męskie, saloniki, klubowe garnitury, gobeli i plusz. kanapy, leżanki, biurka, szafy dębowe jasne, bufety, kredense, stoły, krzesła, dywany, lustra, obrazki, porcelany, serwisy itd. stała okazja, wyjątkowo niskie ceny aż do Gwiazdki, dogodne warunki, (zbyt teżne meble bierze jako wpłata. Komunikacja z obu dworców. Właśc. R. Janoszek.

Na raty obuwie oraz zełwki 3 zł meskle 1,50 wykonuje pracownia Nowy Rynek 3. (30506)

Meble
jadalnie, sypialnie, szafy, krzesła, stoły, kanapy, leżanki, meterace także różne inne w wielkim wyborze na raty poleca Zieliński, Śniadeckich 43. P-16239

Prima mak

hurtownie oddaje 30520

Handel maki i paszy,
Józef Häusler,
Mostowa 9
i Dworcowa 90.

ZABAWKI

Balki - Koniki na biegunach
 Auta i różki dziecięce
 Koleje - Łatarnie magiczne
 Pudełka z pionkami - gry tom.
 Kuchnie - różki dla lalek
 i dużo innych rzeczy

(30319)

A. Hensel, Dworcowa 97.

Salvator

jest nazwą naszego piwa specjalnego o światowej sławie, wprowadzoną przez mnichów Paulinów, a po zamknięciu klasztoru Paulinów w roku 1799 przejętą przez naszych ówczesnych założycieli i nadal przez nas używaną.

Nazwa „Salvator“, zastrzeżona jest dla nas jako taka, jak również w połączeniu z innymi słowami i to nietylko w Niemczech, lecz również w Polsce od 1 maja 1924 r. Na skutek tego zastrzeżenia posiadamy jedyne i wyłączne prawo posługiwania się tą nazwą. Wszelkie pod nazwą „Salvator“ lub pod podobną nazwą polecane wyroby innych browarów są pozbawieniem nazwy naszych wyrobów. Pogwałcenie naszych praw pociągną za sobą cywilne i karne skutki według odpowiednich ustaw.

Ostrzegamy przed nadużyciem zastrzeżonego dla nas znaku.

Aktiengesellschaft Paulanerbräu
Salvatorbrauerei
München.

(30508)

Ogłoszenie.

Magistrat miasta Bydgoszczy — Dyrekcja Kanalizacji i Wodociągów, ogłasza niniejszym **przetarg publiczny na ułożenie lewaru kanalizacyjnego** pod dnem rzeki Brdy koło mostu Bernardyńskiego z rur 300 m/m. (30444)

Blankiety ofert i rysunki otrzymać można w gmachu Gazowni Miejskiej pokój 13. Termin składania ofert do dn. 22 grudnia br. Magistrat zastrzega sobie wolny wybór oferenta.

Bydgoszcz, dnia 13. XII. 1927 r.

Dyrekcja Kanalizacji i Wodociągów.

Z p.

(-) ED. TUBIELEWICZ, decernent.

Obwieszczenie.

Rozporządzenie policyjne z dnia 29 marca 1926 r. dotyczące wstrzymania ruchu kołowego w czasie zmiany warty wojskowej przed głównym odwodem (Orędownik Urzędowy m. Bydgoszczy nr. 3 na r. 1926) § 1 otrzymuje następujące brzmienie:

Wstrzymuje się wszelki ruch kołowy z wyjątkiem tramwajów na ul. Jagiellońskiej na przestrzeni od Placu Teatralnego do ul. Dr. Emila Warmińskiego podczas zmiany warty wojskowej przed głównym odwodem i to:

od 1 kwietnia do 30 września od godziny 18²⁵ do 18³⁵
 od 1 października do 31 marca od godziny 14²⁵ do 14³⁵.

Bydgoszcz, dnia 7 grudnia 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(-) Hańczewski

radca miejski. (30507)

Na gwiazdkę!

polecam:

walizki, torebki damskie, nessesery,
 manicury, teki, parasole, laski i t. p.

artykuły skórzano galanteryjne, po cenach niskich, w wielkim wyborze. (30467)

B. Kuczyński

Bydgoszcz, Dworcowa 13. Tel. 875.

PIANINA

przez artystów uznane, premjowane
złotym medalem

kupuje się najkorzystniej
 i na dogodnych warunkach spłaty

W CENTRALI PIANIN

Bydgoszcz, (25372)

ul. Pomorska 10. Tel. 17-38

Filje: Łódź i Lwów.

Na zbliżające się święta

polecam

obuwie

damskie, męskie i dziecięce

w wielkim wyborze, po najniższych
 cenach także **ŚNIEGOWCE**

30512

Jan Zieliński

BYDGOSZCZ, Gdańska 164 TORUŃ, Szeroka 31

Każdy wtorek i czwartek od godz. 4 popoł.

Świeże kiszki

z kaszy, z bułek, salcesonki i wątróbki

A. Chwiatkowski młodszy Dworcowa 81

Polecam wszystkie gatunki 29771

Jelit.

Schulz ul. Dworcowa 18d. Tel. 262.

SPRZEDAŻE

Kolonjalka

w Inowrocławiu, dzielnicy bezkonkurencyjnej z powodu wyjazdu zaraz do odstępiania z towarami, m. e. szkaniami, 4 tys. zł. Adres wskaże Dziennik Bydgoski. (30468)

Majątki

okazyjne 120 morg 330 tys., 270 morg 75 tys. zł., dom, skład, wolne mieszkanie 26 tys. zł. „Gleba“ Dworcowa 73. 30479

Składy

ubikacje nadające się na wszystko, restauracje poleca w wielkim wyborze „Ostoja“, Król. Jadwigi 4. (F-16303)

Kamienica

2 piętrowa, 2 składy, ogród centrum m. 5.000 wplata sprzedaż Nowakowski, Dworcowa 9, telefon 850. F-16288

Polecamy

do sprzedaży niżej podane majątki z kompletnym żywym i martwym inwentarzem i zabudowaniem maszynem. morg. cena wplata 1.180 315.000 zł 120.000 zł 488 170.000 „ 80.000 „ 420 190.000 „ 100.000 „ 300 150.000 „ 80.000 „ 270 140.000 „ 70.000 „ 260 130.000 „ 80.000 „ 158 60.000 „ 45.000 „ 96 46.000 „ 33.000 „ do tego można dzierżawić 300 morg ziemi. Oprócz powyższych majątków mamy wielki wybór w młynach, domach, oberżach itd. Zgłoszenia do Pomorskiego Biura Komis. Handl. Brodnica „H“ tel Dworcowy“. (30470)

Kasa Nat. nat.

jak nowa tania na sprzedaż Of. do Dz. Bydg. pod „A. G. 5“. (30483)

Majątki

1100 morg pszenno-buraczanej ziemi, zabudowanie maszynowe, żywy i martwy nadkompl., stacja w miejscu, cena 600.000 zł, wplata 350.000 zł. 720 morg bunitacji 4 mk., cena 380.000 zł, wplata 200.000 zł. 300 morg cena 150.000 zł. 170 morg cena 90.000 zł. i dużo innych poleca na korzystnych warunkach „Stella“ Dworcowa nr. 64. F-16293

Nieruchomość

w mieście powiatowym, blisko dworca, nadająca się na przemysł, tartak, fabrykę powozów, interes zbożowy lub inną fabrykację zaraz na sprzedaż. Wplata 20—25.000 zł. Zgł. Aleks. Długosiński, Starogard, ul. Warszawska. 30513

Okazja!

Dwa domy w powiatowym mieście na Pomorzu, z 2 wystawowymi oknami, stosownie dla każdego interesu i w bardzo dobrym położeniu, na dogodnych warunkach spłaty natchemian na sprzedaż. Zgłosz. przyjmuje Fr. Szulezyński Tuchola, ul. Okrzejna 9. 30463

Skład

kolonjalny i cukierków, w najlepszym położeniu, w mieście powiatowym na Pomorzu z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa z towarami i urządzeniem na sprzedaż. Warunki sprzedaży według umowy. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „Skład kolonjalny“. (30514)

Platforma

w dobrym stanie na sprzedaż Dom Sped. Rawa, Sniadeckich 19. F-16283

Fortepian

krótki w dobrym stanie, cena zł 650. Majewski Pomorska 65. (F-16285)

Dom

nowoczesny w centrum z interesami, bez długu, cena 100.000, wpl. 80.000 zł. Dom II. piętrowy w centrum cena 18.000 zł. Dom I. piętrowy z ogrodem cena 10.000 zł i dużo innych poleca „Stella“, ul. Dworcowa 64. F-16.99

Z powcudu

braku miejsca i przebudowy magazynu, kompletna sypialka sosnowa 430 zł, dębowa sypialka 850, jadalnia, pokój męski 775, bufety, szafy do k-iag, biurka, Singera maszyny do szycia, sekretarki, maszyna do pisania, pa. fortepjan krzyżowe, lustro salonowe, artystyczne obrazy olejne Kosińskiego, Czarneckiego malow. 19 6, lustra tremo, garnitury pluszowe, dywany, wieszaki korytarzowe, kanapy 55, 65, 75, 85, leżanki 58, szafy do rzeczy w różnych wielkościach 45, wertiko 45. łózka 12, 15, 18, 23, kuchnie 55, łózka dziecięce, materace, pierzyny, komody, umywalki, stoły, krzesła, drążki do firan, gramofony, konie na biegunach sprzedaje na raty i zamianę Okole, Jasna 9 dom tylny, parter lewo. Siedem minut od dworca. 30489

Leżanki

materace, kanapy tania na raty Tapicernia Jagiellońska 4, drugie podwórze. 50474

Mam na sprzedaż

ślusarskie narzędzia i wszelkie maszyny dla ślusarza oraz tokarkę (Drehbank) mam do wydzierżawienia warsztat z wszelkimi przyborami to jest z narzędziami ślusarskimi Dombek, Sepolno (Pomorze, ul. Kościelna 1. 30512

Radjo

aparat 3 lampkowy kupię Of. z podaniem ceny do filii Dzienn. Bydg. pod „Radjo“. F-16280

Rowóz

nowy, lekki na sprzedaż. Pomorska 71. 1629

POSADY WOLNE

Pomocnika fryzjerskiego poszukuje Kessin, Grunwaldzka 7. 30486

Krawcowa

w dom potrzebna zaraz. Budzińska, Jagiellońska nr. 63-66. (30429)

Stolarz

potrzebny na fornierowaną pracę. Nakielska 8. 30472

Prasowaczka

zdolna potrzebna zaraz Cieszkowskiego róg Pomorskiej skład. F-16282

Pomocnik

fryzjerski potrzebny. Jeziuczka 17. Markowski. 50481

Stująca

do wszystkiego umiejąca gotować z dob. emi świadectwami może się zgłosić zaraz ul. Gdańska 14. II p. lewo od 1—11 w popołudnie. 30488

Potrzebna

zaraz osoba umiejąca gotować, do zajęć południowych. Jesionowska, ulica Gdańska 147, I. 16281

Potrzebna

uczennica do krawieczyzny. Długa 19, II p. (30518)

DZIERŻAWY

Skład mieszkanie śródmieście 1500, centrum pierwszorzędnym 10 tys. „Gleba“ Dworcowa 73. 30480

190 morg

pszennej ziemi sprzedaż lub dzierżawa. Zgł. Biuro Centralne, Dworcowa 69, tel. 350, Nowakowski. F-16287

Skład

z mieszkaniem urządzenie dla rzemionictwa nadające się dla każdego interesu zaraz lub od 1. I. 28 r. do wydzierżawienia. Zgł. osobiste do Fabryka wód mineralnych Sierakowice, Kutzka 6. 30460

Poszukuje

dzierżawy majątku na Pomorzu 3—400 morg. Średniej ziemi. Zgł. do Dzienn. Bydg. pod „Średnia ziemia“. 30465

MIESZKANIA

Mieszkania każdego rodzaju poleca stale „Ostoja“, Królowej Jadwigi 4. (F-16302)

Pokoje

Pokój umeblowany natchemian wynajmę. Pomorska 49/50 III. piętro lewo. (F-16284)

Pokój

z pościelą do wynajęcia Nakielska 8, III p. prawo. 30502

RÓŻNE

Dziś w czwartek od godz. 4 po poł. świeże kiszki i zupy poleca P. Wedell, Sw. Trójcy, róg Kordeckiego. 30457

Wdowiec

45 lat, bezdzietny, handlowiec, posiada majątek ziemski 90 morgowy, poszukuje panny lub wdowy w stosownym wieku i z odpowiednim majątkiem ziemskim lub realnością miejską. Pośrednictwo rodziny lub znajomych jest miło widziane. Którym paniom zależy na szczęśliwym pożyciu małżeńskim zechcą swe oferty złożyć w Dzienniku Bydgoskim pod „Kupiec“ F-16293

Unieważnienie.

Unieważniam weksel na zł 175 płatny 19. XII. br. dany firmie Teodor Grobelski w Gdańsku, z powodu oszukaństwa. Jan Adamczewski, Wełniany Rynek 2. Bydgoszcz, dnia 13. XII. 1927 r. (30484)

Pies-wilk

zaginął, wabi się „Lord“ Odprowadzić za dobrą wynagrodzeniem. Ritter, Fordońska 75. (30523)

Przystąpię

jako spółnik do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa z kapitałem 7—8 tys. zł rolnictwo nie wyklucone. Zgł. do Dzienn. Bydg. pod „Kapitał 7000“. 30465

Panna

młoda, wykształcona, posagu 25 000 zł wyjdzie za mąż za agronoma lub urzędnika. Biuro kojarzenia „Fenix“, Król. Jadwigi 4. F-16301

Panna

miła, młoda, inteligentna, posagu 4000 zł wyjdzie za mąż. Biuro kojarzenia „Fenix“, Król. Jadwigi 4. (F-16300)

Dla panny

przystojnej posiadającej własny skład kolonjalny i 40 morg roli poszukuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka, Bydgoszcz, ul. Gdańska 24. 30491

Dla sympatycznej

panny lat 21, córki kupca-zbożowca, mająca lepsze wykształcenie, z natchemianostową gotówką 50.000 i umeblowanie na 6 pokojach poszukuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka, Bydgoszcz, Gdańska 24. (30495)

Dla panny

lat 23, przystojnej brunetki, sieroty posiadającej skład kolonjalny, zbożowy restaurację i większą realność poszukuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka, Bydgoszcz, Gdańska nr. 24. 30496

Dla panny

lat 20, przystojnej, wykształconej, muzykalnej posiadającej fabrykę maszyn poszukuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka, Bydgoszcz, Gdańska nr. 24. 30497

Dla panny

lat 27, gospodarnej, dobrego charakteru posiadającej gospodarstwo 72 morgi i skład kolonjalny poszuuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka, Bydgoszcz, Gdańska nr. 24. 30498

Dla panny

lat 24, przystojnej, wykształconej, posiadającej skromnej posiadającej drogerię poszukuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka, Bydgoszcz, Gdańska nr. 24. 30452

Dla wdówki

bezdzietnej lat 30 posiadającej własną realność, skład białatow. towarów krotkich i garderoby męskiej poszukuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka, Bydgoszcz, Gdańska 24. 30453

Dla panny

przystojnej, inteligentnej posiadającej piekarnię i własną kamienicę poszukuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka, Bydgoszcz, Gdańska 24. 30454

Hipoteki

reguluje z dobrym skutkiem w kraju i zagranicą

St. Banaszak,
obrońca prywatny, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Długoletnia praktyka. (20390)

POLECENIA

Kapelusze
i czapki poleca Wł. Switalski, Niedźwiedzia 4. 30375

Ramy
artystyczne poleca Wytwornia „Wioł” Sienkiewicza 44. F-16252

Zabawki
drewniane hurtownie i detalicznie poleca Wytwornia „Wioł”, Sienkiewicza nr. 44. F-16253

Fotografuje
najtaniej „Wioł”, Sienkiewicza 44. F-16251

Laiki
wózki, konie, sanki, gry towarzyskie najtaniej poleca Pędracki, Sniadeckich 21. (16262)

Zabawki
wielki wybór najtaniej poleca Pędracki, Sniadeckich 21. 16261

Sensacja!
Amerykańskie fotografie 12 szt. 1 złoty, bajeczne zdjęcia. Proszę się przekonać. Dworcowa 95 „Foto Janina”. 16257

Sensacyjna nowość!
Fotografie amerykańskie za 12 szt. z 1. — wykonuje „Foto-Janina” Dworcowa nr. 95. 16219

Wolizki

Torebki damskie
na najnowsze modele wiedeńskie. Nessesery, manicury, teki do akt, teki szkolne, portfele, portmonetki, sakwojarze, sutki skórzane, kufry bagażowe, kufry samochodowe, plecaki, laski, parasole damskie i męskie zawsze w wielkim wyborze po niskich cenach poleca (dla odsprzedających wysoki rabat) specjalny magazyn wyrobów skórzano-galanteryjnych i przyborów podróżnych

Zygmunt Musiał,
Bydgoszcz,
Długa 52. Tel. 1133.
Hurt (11627) Detal

Gramofony
płyty, rowery, maszyny do szycia, woziki lalkowe, wszelkie części najtaniej poleca A. Wasielewski, Bydgoszcz, Dworcowa 18. (28894)

Józef Metelski
Bydgoszcz, Długa 50 poleca po niskich cenach pończochy, skarpetki, rękawiczki, krawaty, chusteczki, trykoty ciepłe, gietry, wstążki, koronki oraz galanterje i wyroby skórzane. (30436)

Meble.

Jadalnie, sypialnie, pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze najwykwintniejszych pojedynczych. Ceny i warunki na korzystniejsze. Dobryński, Długa 4. 30311

Drewo opałowe
(80 0 mp.) szopy I kl. 15 zł., II kl. (7-13 cm.) 11,50 zł., wałki korow. 13,50 zł. za 1 mtr. oddaje wagonowo franko stacja Czekcyn, J. Jaśtak, Czekcyn, tel. 9. (30333)

Fortepjany
strojenia 8 zł wykonują wszelkie reperacje. Pierwszorzędne referencje. pocz. towka wystarczy. Zastępca firmy Sauera, St. Freitag, Poznańska 3. (29669)

Zegary
stojące, stoły rozciągane, krzesła dębowe poleca tania na raty Stolarnia, Nakielska 8. 30473

SPRZEDAŻ

Okazyjne majątki.
Osobście zbadane 260 mórg I kl. budynki, ziemia pszenna, 8 koni 22 bydła 30 świń, martwy z parowym garniturem nadkompletny, komunikacja dobra, 15000 zł; 230 mórg pszennej, budynki I kl. 6 koni, 19 bydła, 23 świń i martwy z parowym garniturem, komplet y 120000 zł wpłata 80000 zł; 180 mórg pszennej, budynki I kl. koni 7, bydła 23, świń 25, martwy nadkompletny 85000 zł wpłata 45000 zł resztę na kilka lat, 170 mórg buraczanej, budynki I kl. koni 5, bydła 16, świń, nadkompletny 85000 zł wpłata 50000 zł; 100 mórg pszennej, budynki I kl. koni 4, bydła 8, świń, 15, martwy, nadkompletny 65000 zł wpłata do umowy 85 mórg pszennej, budynki I kl. koni 2, bydła 6, martwy kompletny 25000 zł wpłata połowę i wiele innych do kupna i dzierżawy poleca i przyjmuje największe biuro pośrednicze, Pogoń, Dworcowa 80, telefon 1815. Znaczek na odpowiedź.

Gospodarstwo
4 1/2 morgi dobrej buraczanej ziemi, do tego 4 morgi dzierżawy, budynki masywne w dobrym stanie, z żywym i martwym inwentarzem w dużej wiosce, 2 km. od miasta sprzedam zaraz. Cena podług umowy. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „G. B. 44” 30330

1 ptr. dom
wolne 4 pokoje, cena 13 tys. zł i kilka innych obiektów okazjnie sprzedaje Sokołowski, Pl. Wolności 3 16253

W Gdyni
na sprzedaż piekarnia parowa i dom na warunkach dogodnych. Zgłoszenia li tylko osobiste do agentury Gazety Gdańskiej w Gdyni, ul. 10 lutego Willsa-Ela. (30407)

Dom
trzy piętrowy, nowoczesny w śródmieściu 60000 zł. Dom dwupiętrowy, dwa składy, punkt handlowy, 70000. Szarek, Dworcowa nr. 90. 16264

Ogrodnictwo
8 mórg w Bydgoszczy, z zabudowaniami i inwentarzem tania na sprzedaż. Świętojańska 6, I p. (16259)

Bacznosci!
Olejarnia w dobrym stanie tania na sprzedaż. Kryger Slesin. 30322

Sprzedam
lub wydzierżawie domek z składem bławatów przy ruchliwej ulicy, wodociąg światła elektr., miasto powiatowe. Cwynar, Odolanów, Krotoszyńska 90. 30265

Sprzedam.
Piekarnia dobrze prosperująca jest z powodu choroby natchmiast na sprzedaż w Bydgoszczy w dośrodku położeniu, równocześnie jest do objęcia natchmiast z składem i mieszkaniem. Gdzie, wskazuje filija Dziennika Bydg. 30437

Skład
kolonialny z towarami 3 pokoje i kuchnia tania na sprzedaż. Gdzie, wskazuje filija Dz. Bydg. F-16291

Piekarnia
w Inowrocławiu w pełnym biegu, zaraz do objęcia z powodu wyjazdu. Adres wskazuje Dz. Bydg. 30105

Skład
kolonialny z powodu wyjazdu na sprzedaż. Adres wskazuje Dz. Bydg. 30063

Stół
rozciągany dębowy do jadalni na sprzedaż. Adres wskazuje filija Dz. Bydg. Dworcowa 2. F-16256

Garnitur
klubowy za bezcen na sprzedaż w Tapicerni ul. Bocianowo 16. F-16296

W Nakle
w piątek, 16 grudnia br. sprzedawać będą na Rynku z wolnej ręki portje różnych mebli jak: sypialne, kuchnie, biurka, drzewo i kancelaryjne, obrazy, regulator, maszyny Singera, kanapy, leżanki, dywany i chodniki pluszowe prócz tego w Domu komisowym przy Rynku różne inne rzeczy używane, lecz w dobrym stanie Dom Komisowy Nakle. 30442

Bacznosci!
Choinki od 1 złotego po cztery na sprzedaż. Toruńska 6. 30389

Eleganckie
futro damskie Persianertanio na sprzedaż. Wiadomość Trawicka, Gdańska 187. (30235)

Sprzedam
wagę decymalną ważącą 200 kg. i płytę marmurową dług. 2 mtr. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „300”. 16267

Urządzenie
mieszkanicze zaraz na sprzedaż. Obejrzec po poł. od 3-5, przed poł. od 10-12. Handlarze wykluczeni. Wohram, Gdańska nr. 23, I ptr. (30430)

Radjo
7 lampkowy, niemal nowe, sprzedam. Sw. Trójcy 2 b III piętro prawo. 30363

Pianino
harmonium, pianola fortepjan sprzedaje Wojdylak, Poznańska 26. (3450)

Salon
antyczny na sprzedaż. Wiadomość Marcinkowskiego 10, I ptr. lewo. F-16274

Koc futrzany!
duży, w bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Gdzie wskazuje Dz. Bydg. (30475)

Pianino
prawie nowe korzystnie sprzedaje Koerd, Królowej Jadwigi 4b. F-16159

Futro
wartościowe na małą szczipłą osobę na sprzedaż. Sw. Trójcy 22a, I p. prawo. (F-16270)

Konie
na biegunach tania na sprzedaż. Szubińska 6. 29921

Oddam
darmo ślicznego kotka. Wyjeżdżam. Ul. Gdańska nr. 187 III. 16271

Wilk (pies)
dobrze tresowany sprzedam tylko w dobre ręce Schymik, Lipowa 3. 30435

Doberman
nadmierzają czujny i ostry na sprzedaż Skład Obuwia, Gdańska 40. F-16294

KUPNA

Garbarnia
placi najwyższe ceny za wszelkie skóry i włosie końskie. Garbuje i farbuje skóry wszelkiego rodzaju. Przeróbki korzuchów. Składnica skór. Wilczak, Malborska 13. 275 0

Pianino
celem kupna poszukuje się. Tylko pierwszorzędny instrument. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „G. Fr.” (30451)

Pierwszorzędne
wina owocowe kupuje się najtaniej Chrobrego 11, podw. 30431

Kupuje
meble, dywany, kożuchy, maszyny do szycia i do brzo utrzymaną garderobę, Długa 17, handel komisowy. 30440

Poszukuje
kupna mniejszego domu w Bydgoszczy z wolnym mieszkaniem. Wpłata do 12000 zł. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „I. K. 12000”. 29863

Ogłoszenia

do wydania niedzielnego

„Dziennika Bydgoskiego”

Nakład 38.000

przyjmujemy tylko

do piątku godz. 18tej.

POSADY WOLNE

Podróżujących
na artykuły opałowe w mieście Bydgoszczy poszukujemy zaraz na prowinje. Adr. wskazuje filija Dz. Bydg. Dworcowa 2. F-16242

Dam
stałą posadę dla pana za złożyć niemi kaucji 3-5 tys. zł. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Stała posada”. F-16277

Jest
do objęcia posada stała dla pana natchmiast za wypożyczeniem sumy 3 tys. zł. Gwarancja pewna. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Natchmiast 4”. F-16276

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz, Gdańska 114. (30356)

Pomocnik
fryzjerski potrzebny Sw. Trójcy 14. 30370

Bluralistka
pisząca na maszynie może być początkująca z kaucją 400 zł poszukiwana. Zgł. z podaniem żądanej pensji do filii Dz. Bydg. Dworcowa pod „Pewność 75”. F-16276

Poszukuje
dzielnego pomocnika gospodarnego zaraz. Zgłosz. do Zarządu Górzeln. Zalesie, pow. Szubin. (30424)

Fryzjerskiego
pomocnika poszukuje zaraz lub później. Budziński, Plac Teatralny 3. 30428

Sekretarki
znającej biurowość i piszącej na maszynie (Adler) poszukuje się od 1 stycznia. Oferty z podaniem warunków, referencji i życiorysu należy skierować do filii Dzien. Bydg. pod „K. M. 28”. (16260)

Blacharzy.
Kilku z innych blacharzy potrzebuję zaraz. Osobiste zgłoszenia do koszar 62 p. p. pom. godz. 12-13. M. Czaykowski. 30476

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz Dworzec Bydgoszcz. 16255

Sluzaca
pilna i czysta natchmiast potrzebna. Sw. Trójcy 27, skład robót ręcznych. 30446

Sluzaca
potrzebna. Dworcowa 33, II ptr. lewo. 30448

Gospodyni
potrzebna zaraz. Strzelnicza, Toruńska 175. 30433

Cukiernia
i skład delikatesów Gdańska 3, przyjmie cukiernika młodszego i ekspedjentkę władającą polskim i niemieckim językiem obecną w tym dziale. referencje i odpisy świadectw pożądane Chłopiec do posług potrzebny. 30438

Młodszą
dziewczynę przychodnią poszukuje C. Wujec, Pomorska 39. 30478

Panienska
do dzieci 7 i 5 letn. na cały dzień może się zgłosić, wymagany język niemiecki Surowiec, Grudziądzka 13. 30434

Sluzaca
do wszelkich prac domowych poszukuje. Pierwszeństwo z własną pościelą Kuczyńska, Garbary 28/29 I piętra. 30447

Kucharka
zaraz potrzebna. Zgłosz. Kasyo Podof. 62 pp. Wielkp. F-16295

Dziewczyna
młodszą do posług poszukuje Majewski, Pomorska nr. 65. F-16207

Krawcowa
samedziel z dobrym krojem potrzebna do prowadzenia szwalni od 1. I. 28. Zgłosz. z odpisem świadectw, podaniem pensji indesta St. Romińska, Wyryszk, bławaty i konfekcja. 16273

Sluzaca
może się zgłosić zaraz. Adres wskazuje Dz. Bydg. 30342

Zaraz
potrzebna pierwszorzędna krawcowa w dom, umiejąca szyć wszelką garderobę damską. Adres wskazuje Dzien. Bydg. 30466

Poszukuje
młodszego czeladnika młynarskiego, który jest obeznan z motorami gazowymi zaraz lub od 1 stycznia. Młyn Motorowy Grochol poczta i pow. Bydgoszcz. 30326

Dzielnych
stolarzy na fornierowane meble poszukuje Mathes, fabryka mebli Garbary 20 30079

Potrzebna
przychodnia osoba na cały dzień z gotowaniem Dąbrowskiego 11 (skład). 30449

Poszukuje
dziewczynę do wszelkich prac domowych. Promenada i w składzie kolonialnym. 30425

Sluzaca
potrzebna zaraz. Kinowska, Jagiellońska nr. 32, skład. (16035)

Sluzaca
młodszą przychodnią do pomocy potrzebna. Impregnacja, Jagiellońska 17 (Plac Teatralny). 30504

Dziewczyna
pozaszkolna przychodnia, czysta do posług potrzebna. Wiśniewska, Chrobrego 8. 30490

POSADY POSZUKUJA

Administrator
kawaler poszukuje od 1. stycznia zaufanego stanowiska. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Administrator 45”. 16265

Sluzacy
lat 33, żonaty sumienny, trzeźwy i pracowity dzielny w swoim zawodzie poszukuje stałej posady od 1. 4. 28. Zgł. do eksp. Dz. Bydg. pod „M. N. K.” 30354

Ogrodnik-szofer
lat 36, żonaty, bezdzietny poszukuje posady od 1. I. 1927 r. Łask. zgłosz. do Dziennika Bydg. pod „Trzeźwy 36”. (30323)

Córka kupca
poszukuje posady od 1. I. w składzie kolonialnym, delikatów lub cukierniczym. Może złożyć kaucję. Adres wskazuje filija Dz. Bydg. (F16159)

Inteligentna
panna poszukuje pracy, do pomocy pani domu, do dzieci lub jakakolwiek prace, Małopolanka, z ukończoną szkołą gospodarczą. Zgłosz. do adm. Dz. Bydg. pod „Pilna 200”. 28428

Młoda mężatka
poszukuje posady jako ekspedjentka pozamięscowa z utrzymaniem. Of. do Dz. Bydg. pod „W. H.” 30413

Kołodziej
z własnymi narzędziami szuka posady od 1. I. 28. lub później. Żona może pełnić obowiązki gospodyni. Świadectwa dobre posiadamy oboje. (Bezdzietni). Oferty do Dzien. Bydg. pod „C. K. 90”. 30200

DZIERŻAWY

Probostwo
300 mórg do wydzierżawienia. Kapitał 30.000 zł. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Probostwo”. (30439)

Poszukuje
się ubikacji fałszycznych ca 30 m² do wydzierżawienia. Oferty do filii Dz. Bydg. pod „Ubikacje”. F-16185

Oddam
zaraz w dzierżawę wzorowe gospodarstwo z buraczną i pszenną ziemią w położeniu przy szosie, 3 km. od głównej stacji kolejowej, w pow. chełmińskim, kompl. żywy i martwy inwentarz 5 koni, 19 szt. bydła, 13 świń itd.) Kaucja 6-8 tys. zł. dzierżawa według umowy. Of. pod „Weka” do Dz. Bydg. 30328

MIESZKANIA

Mieszkanie
jedno lub dwa pokojowe z kuchnią poszukuje gospodarz domu. Oferty do Dz. Bydg. pod „G. D”. 30445

Poszukuje
się 3 pokojowego mieszkania. Warunki według umowy. Oferty pod „P. 29” do Dz. Bydg. 30266

POKOJE

Pokój
z całodziennym utrzymaniem zaraz lub od Nowego Roku do wynajęcia. Wileńska 3, II ptr. lewo F-16215

Pokój
umebl. do wynajęcia. Nakielska 8 II ptr. lewo. 30346

Mebi pokoje
dla lepszych panów Dworcowa 1 a I p. F-16292

Pokój
skromnie umebl. do wynajęcia. Cieszkowskiego nr. 14, parter lewo F-16297

Pokój
dobrze umebl. słoneczny solidnemu panu do wynajęcia. Sienkiewicza 11a, II ptr. 30443

Pokój
próżny z urządzeniem kuchni, łazienki zaraz do wynajęcia. Wiad. w Dzien. Bydg. 30427

ROZMAITE

Masaże
ręczne, elektrycz. według metod lekarskich stosuje skutecznie Gabinet Kosmetyczny, Cieszkowskiego 20. 16269

Obiady
smaczne po 1 zł poleca restauracja „Ognisko”, Jagiellońska 71. 30455

Wdowiec
solidny 50 lat, Pomorzanie, kat., emeryt, średni urzędnik posiadający 5 pokojowe mieszkanie i majątek w gotówce, pragnie poznać wdowę lub starszą pannę z posagiem najchętniej dom lub gospodarstwo roln. Oferty pod „Ford 50” do filii Dzien. Bydg. ul. Dworcowa 2. 16272

Wspólnika
do wytworów czekolady z kapitałem 2.000-2.300 zł poszukuje się zysk zapewniony. Oferty pod „Zysk” do filii Dz. Bydgoskiego Dworcowa 2. 30380

Poszukuje
spółnika z 2000-3000 zł. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „G. 2000”. 16268

Inteligentna
brunetka lat 25 pragnie poznać pana szlachetnego charakteru o głębszym pojęciu religijnym, najchętniej w zawodzie knieciem. Cel matrymonialny i późniejsza wspólna praca. Oferty proszę nadesłać do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Harmonja 26” 16266

3-30.000
ulożone na listy hipoteczne albo kupię pretensje hipoteczne. Oferty pod „Lerton 37” do filii Dzien. Bydg. ul. Dworcowa 2. 16275

Poszkodowani
przez p. Juliana Nawrockiego, b. drogerzysty, podadają swe pretensje do filii Dziennika Bydg. pod „Kazet”. (16264)

Spółniczk
do mego zak adu przemysłowego poszukuje, późniejszy ożenek jest możliwy. Oferty do Dz. Bydg. pod „C. D. 26”. 30325

Na pewną
impresę tatrzańską poszukuje pożyczki 1.500 zł w zamian posada kasjera, suma może być ubezpieczona hipotecznie. Zgłosz. do Dziennika Bydg. pod „Impreza”. 30444

10-15.000 złotych
pożyczki na I hipotekę wartościowej kamienicy w śródmieściu poszukuje zaraz albo od 1 stycznia. Zgł. do Dziennika Bydg. pod „Hipoteka 15”. 30459

15.000 do 20.000 zł
pożyczki poszukuje zaraz pod zastaw I hipoteki na różne nieruchomości i kina ogólnie wartości 50.000 zł. Oferty pod „Okazja 33” do Dz. Bydg. 29422

Właściciel wili
Nakielska 66, zawiadamia reflektantów że od 2-go grudnia będzie w Bydgoszczy celem ustalenia porozumienia i ustalenia warunków. Nakielska 66. 29162

Na ogłoszenie
właścicielki Marii Burdelskiej odpowiadam, iż nie miałam, ani nie mam zamiaru piekarni z mieszkaniem sprzedać, z tego powodu ostrzeżenie jest w zupełności bezpodstawne. Ogłoszenie to uznaję jedynie za oszczerstwo, naco reagować nadal nie będę. Jakób Kamiński, ul. Grunwaldzka 132. (30471)

ś. † p.

MARJAN BAWARSKI

Prezes Związku Właścicieli Teatrów Świątecznych na Polskę Zachodnią, właściciel kina „Polonia” w Nakle człowiek w pełni wieku i energii, zmarł nagle w dniu 14 grudnia r. b.

Tracimy w Nim niezłomnego do ostatnich chwil życia bojownika o godność w życiu społecznym Kina, o lepszą dolę Kina. Tracimy światłego, wernego współtowarzysza pracy, uczciwie i dzielnie przez szereg lat przewodzącego nam Dostojnika Związku.

Cześć prochom Jego!

Zarządy kinoteatrów bydgoskich: „Corso”, „Kristal”, „Nowości”, „Marysienka”.

Rodzinie Jego, zamieszkałej w Nakle, składamy nasze najgłębsze współczucie.

30462)

ś. † p.

W środę, dnia 14 grudnia br. zmarł w Warszawie po krótkich lecz ciężkich cierpieniach długoletni członek zarządu tutejszej Powiatowej Kasy Chorych

ś. p.

Marjan Bawarski

W Zmarłym traci Zarząd Kasy niezłomnego i nadzwyczaj obowiązkowego współpracownika i kolegę a ubezpieczeni i personel Kasy troskliwego opiekuna.

Wieczny odpoczynek racz Mu dać Panie!

Rada, Zarząd, Komisja Rewizyjna i Dyrekcja Powiatowej Kasy Chorych na powiat Wyrzyski.

30519)

ś. † p.

Dziś, dnia 14 grudnia o godzinie 1/8 zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., nasz nigdy niezapomniany ojciec, teść i dziadek

ś. p.

Roman Graba Mściżewski

w 75 roku życia, o czym donoszą

Dzieci i wnuki.

Mrocza, dnia 14 grudnia 1927 r.

Msza żałobna odbędzie się w sobotę, dnia 17 bm. o godz. 9, potem eksportacja zwłok na cmentarz. (F-16263)

Wino deserowe

czerwone półslodkie (nadające się także i do grzania) w znanej jakości tanio do nabycia. 30485

Weiss.

wytwórnia win owocowych Wełniany Rynek 5-6 Telefon 1523.

Stenotypistka

młodsza, dzielna siła, biegła w polskim i niemieckim potrzebna zaraz lub od 1 stycznia. Tylko piśmienne zgłoszenia z podaniem pretensji przyjmują E. Stadle - Automobile, ul. Gdańska 160.

Młodość i szczupłość

uzyska W. P. przez używanie herbaty Dr. Schlehta „BALDUR”, o dobrym i delikatnym smaku. Pani H. pisze nam: Po używaniu 6 tygodni herbaty W. P. odebrałam 12 funt. Dr. Mad. B. pisze: 1 rzy 3 pacjentach uzyskałam za pomocą herbaty W. P. dobre skutki. — Zamów za poprzedzeniem nadstawił gołwki, trzej kosztu por. orja. Dr. Gebhard i Ska, Gdańsk, oddz. 426.

Astrolog Sekowski

przy

ul. Gdańskiej 147, w pobl. ul. Słowackiego

leczy nawet trombozę, gangrenę i raka z dobrymi skutkami.

Postępuję się przy stawianiu diagnozy i prognozy nie tylko metodą indyjskich faktirów, lecz także arabskich lekarzy — astrologią. Nie daję sobie za tą fatywę płacić 500 złotych, jak to pobiera ktoś inny w Warszawie.

Nie jestem przedewszystkiem identycznym z panem Dr. med. Senikowskim.

Pozatem pociągnę do odpowiedzialności w drodze sądowej każdego, który mnie oszczerza, że tkuję się nocami po karzmacz i biję się z pijakami. Gdybym bowiem to czynił, odbrałby mi Pan Bóg dar prorocstwa i łaskę swą niesieną pomocy choremu tam gdzie wiedza innych zawiodła. (3 249)

Popierajcie „Dziennik Bydgoski”!

Wielki skład

Centryfug „Milena”

od 35 do 330 litr. wydajności na godzinę.

Cichy bieg

Najdokładniejsze odtłuszczenie 26576

Dogodne warunki spłaty

Bracia Ramme, Bydgoszcz

ulica św. Trójcy 14 b. Tel. 79.

KIT

szklarski

dostarcza hurtownie

Chemiczna Fabryka, ul. Gdańska 71.

Polecamy

najkorzystniej z magazynów naszych w Bydgoszczy, Kotomierzu i Pruszczy:

Makuchy siemiennie

„słonecznikowa 46/53%”

rzepakowe

Rakurzydę rumuńską

również srurowane

Makę rybą 60/76%”

Makę mięsna

Sól bydlęcą

Oreby żytnie i pszenne

Śnuty zbożowa

„ROLNIK W BYDGOSZCZY”

Spółd. Roln. Handl. z odp. ogr.

Telefony: 336, 1336, 1337.

(3068)

NA RATY NA RATY

RADJO

APARATY I CZĘŚCI SKŁADOWE

Największy wybór nowości

ZAKŁADY RADJOTECHNICZNE

Inż. R. i T. JANKOWSCY

Bydgoszcz, Śniadeckich 2. Tel. 11-07.

Uciechę w noszeniu obuwia

będziecie mieli, jeżeli ono będzie wyglądało czysto i nosiło się długo i przyjemnie przez używanie pasty „URBIN”
Dla pielęgnowania obuwia oraz dla utrwalenia połysku niema nic lepszego nad „URBIN”
nieodoscigniona pasta do obuwia

Urbin

Czasy i w różnych kolorach na badanie wszędzie do nabycia

SZARE MYDŁO

ziarniste poleca korzystnie.

Równocześnie kupuje każdą ilość

sądków od mydła

JULIAN KROL, Fabryka chemiczna

Nowy Rynek nr. 11 (8039) Telefon nr. 283.

Akwizytor

ze znajomością dzieła wydawniczego oraz ogłoszeniowego poszukiwany do natychmiastowego wstąpienia na stałą pensję i prowizję. Pisemne oferty należy skierować do Agencji Wschodniej oddział w Bydgoszczy ul. Śniadeckich 13, I piętro.

Mieszkanie

nowoczesne 5 do 7 pokoi dla starszego bezdzietnego małżeństwa. natychmiast poszukiwane. Daje dobre warunki. Zgłosz. 30456 do Ogrodu Patzera Tel. 239.

Chorzy na cukrzyce!

Udzielam bezpłatnej rady, jak można pozbyć się cukru i stać się znowu zdolnym do pracy. Dr. Malowan i Ska, Gdańsk, oddz. 316. (25751)

!! Otyłość - Nadmierne odtuszczenie !!

Żądajcie bezpłatnej broszury nr. 8 Dr. Malowan i Ska, Gdańsk, oddział 246. (25749)

Cierpienia płuc i gardła

Ponuczając broszurę nr. 11 bezpłatnie wysła Dr. Huro Caro Sp. z o. odp. Gdańsk, oddział 236. (25750)

Cena ogłoszeń: 20 gr. za wiersz 1-m/m., szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za wiersz 1-m/m., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukiwanych pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkurencjach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracji nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.